

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

UNŬ VISŬ

PE CARPAŢI.

de

N. MOREANU.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

„Le sommeil a son monde,
„et un vaste domaine d'étran-
„ges réalités: les songes dans
„leur développement, ont leur
„vie, leurs larmes, leurs dou-
„leurs et leurs sensations de
„plaisir; etc. Que sont les son-
„ges des crèations de l'âme. —
[Le songe par Lord Byron.)
„La vie est un rêve."
(Montesquieu.)

Librariŭ-Editoriŭ George Ioanid.

BUCUREŞTĬ.

Tipografia Naţională a luĭ J. Romanow et C-nie.

1857.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

183849

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

BIBLIOTHECA ACADEMIEI ROMÂNE

La Sora mea.

Eĭ înkinŭ întîiaлŭ meŭ deaaтŭ, kъчĭ în inima eĭ naмaĭ, amŭ gъsitŭ totŭ-d'aana ekoaлŭ simgіріlorŭ мele; iaвіrea eĭ naмaĭ aŭ fostŭ totŭ-d'aana adevъrata mea konsolagie шi fericire. Aчi naмaĭ n'amŭ întîлnitŭ niчĭ odatъ desчepgiea, în inima eĭ naмaĭ, amŭ fostŭ totŭ-d'aana sigвrŭ kъ nu воіŭ fi skimвatŭ пentru алтвлŭ niчĭ odatъ!...

Dakъ ea arŭ пatea sъ dea o singвrъ din kalitъgiile sale вvragiвлві meŭ, dakъ eksпresiile мele arŭ пatea fi atîtŭ de armonioase kît вочea eĭ, atвnчĭ, O! atвnчĭ! aшŭ fi sigвrŭ de sвkчesŭ!...

Dea чerвлŭ ka вisвлŭ sъ nu fakъ a roшi пe aчeia че singвrъ aвu kвragiвлŭ sъ'лŭ ea sвnt protekgia sa!...

Astorбл.

BIBLIOTHECA ACADEMIEI ROMÂNE

PROLOGŬ.

Oh! la muse se doit aux peuples, sans défense
J'oublie alors l'amour, la famille, l'enfance,
Et les molles chansons, et le loisir serein.
Et j'ajoute á ma lyre une corde d'airain.
(Victor Hugo.)

Мъ ынтърпасемъ de маї мълтъ тимпъ în Патріа меа, ревъзъсемъ іаръшї съферинцеле сале; азъзисемъ іаръшї съспинеле сале че мъ пътрындеаъ, къ атîтъ маї мълтъ, къ'мї ведеамъ нимикнічіеа шї непътинца de а'ї штерце мъкаръ о лакрімъ din шіроаеле че'ї вежтежеаъ оъражії, ревъзъсемъ іаръшї. О! гроазъ! пе Помînї în тîїніле челоръ че'ї вîндъсе, съферіндъ фъръ спераңъ de скъпаре!

Шї че'ї віеаца, кînd чінева съфере фъръ съ спере скъпаре? О темніцъ перпетъалъ шї фъръ тарцінї, în теневріле къріеа отълъ în zadar кастъ лъміна шї лібертатеа съфлетълъї че сингъре потъ а'л съсцине, пе кînd пъті-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

meште шi'ĭ e în лaнцврĭ: moapteа kiap, e nвmaĭ atвnчĭ skъnapeа шi fepiчipeа aштeнtatъ de чeл чe sвfepe, kînd atinце, totъ-odatъ kopnвл шi inima; dap kînd moapteа n'a nъtpвnsъ dekît snepanцeле, шi kopnвлъ e totъ în вiaцъ шi simцitopъ dвpepiĭ. O! atвnчĭ e o agonie a infepnвлвĭ! e блestemвлл лвĭ Dвmnezeъ!

Шi dела чine sъ snepъmъ skъnapeа noastpъ?... Дела aчeĭ, чe ka niшte лiшitopĭ s'aъ лiшitъ de sînвлъ nostpв, шi ne sвgъ aвepeа шi sînцеле nostpв, пikътвpъ, пikътвpъ; kape въzîndъ kъ sînвpiле noastpe nъstpeazъ înkъ tъpieа stpъббnъ, aъ întpodвssъ întpe noĭ konpвnцieа, otpава aчeia, чe te omoapъ ne nesimцite шi kв aша înлesnipe; дела aчeĭ чe netвлцвmiцĭ de a konpвne цeнepaцieа пpezentъ, kaвtъ sъ konpвnъ шi ne чea вiitoape, snpe a fi maĭ sigвpĭ de a peвшi în плanвлъ лopъ infepnaлъ, дела чeĭ чe aъ вĭtatъ nвmeле sînцелвĭ лop, singвpa moштenipe чe ne maĭ pъmîne din вnвpiле stpъmoшilopъ noштpi, шi singвpлъ лвkpв kв kape ne este nepmisъ înkъ de a ne mîndpi; kapeĭ вpoeskъ, sъ fakъ sъ вite aчeasta, шi ла aчеле inimi noвiле, kape înkъ tpesapъ ла nвmeле aчesta, în kape se adъnoстешte înkъ natpiotismвл, kape singвpe maĭ notъ, npin глakъpa лopъ, a peanpinde aчел sînt

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

fokъ în aчелеа în kape ел s'a stinsъ; дела aчeї че, пентрв o dekopaдie, saъ вnъ postъ, sakpifikъ ѣръ чea maї mikъ mвstpape a konштiinдiї, дрептвріле че strъбвnіі nomтрії ne aъ kîштigatъ, прin дeneросвлъ лоръ sînдe шi mвлдimї de sвfepinдї; дела aчeї în fine, kape 'шї apъ вinde шi Dвmnezeвлъ лоръ, dakъ aчeasta ле apъ fi kв nвtinдъ шi kв aша înлesnipe, ka вînzapea a doъ miлioane de inimї Pomîne!...

O nв! Pomînї! maptipї aї дрептвріторъ вoastpe. O nв! aчeia nв sînt în stape, dekîtъ a omopî kiap влtimeле noastpe sneранде de skънape шi a ne предъti лапдврї перnетвале!!! -- Deнapte de вineріле aчелеа!... Sъ ne oвiчînвimъ kв реалitatea шi sъ n'аштептъmъ peînвiepea noastpъ dekît дела noї, дела noї singврї!... Sъ sneрътъ însъ nвmaї în Dвmnezeъ; sъ ne плекътъ nвmaї înnaintea лвї; sъ pвgътъ nвmaї ne dînsвлъ; sъ sвsnînътъ nвmaї кътре dînsвлъ, къчї nвmaї ла dînsвлъ пътрвndъ дineтеле agonieї; nвmaї ел вede adевървлъ шi maptipiї, шi atвnчї noate întр'o zi, пътрвnsъ de sвfepinделе noastpe, ел ne ва tpimite вn Svinion saъ вnъ Vasingtonъ kape sъ pedea Pomînilоръ лiвептatea, de kape sînt аша demnї! Atвnчї kълkîndъ neste лапдврї, ne kape ле вор sfърîma, прекът

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

Kpistъ aъ kъlkatъ ne moarte, вор arъta lъmiĭ, kъ o nagic kъ kalitъgĭ ka ale sale, nъ moare nicĭ odatъ; ci, de ші se întîmplъ, înbinsъ de soarъ, sъ плече kanълъ înaintea sklaвii, e nъmaĭ ka sъ'ші ia aвînd ші nъtepe, snpe a o zdpobi în врmъ!

Пентръ aчeasta nъ'ĭ treвъe dekîtъa'ші пъstpa sentimentълъ dърерії înвінгерії, snipe, ръвdape ші kъpaцiъ. Timпiĭ din врmъ aъ doveditъ destълъ kъ Pomînii n'aъ deцeneratъ înkъ kъ totълъ, kъ sîntъ destъле inimi ші akъm întpe dînшii, kape nosedъ kalitъgіle treвъinчoase лiбертъгії; aъ doveditъ kъ Pomînii înkъ nosedaъ fokълъ, ші kъ nъ le maĭ treвъea, dekîtъ глakъpea!...

Пе kînd, întp'o seapъ aчeste tpiste kъцetъpi okънaъ inima mea; пе kînd ън шirъ de лakpъmi inondaъ oбpaжii meĭ ші inima mea se вътea maĭ decъ ші kъ maĭ mape nътepe, dekîtъ oвічнъitъ: плoaia лoвea kъ iвgіme цeatъpіle мele, ші ън вîntъ peче ші iste sъгла прin koцълъ soвii; лътînapea mea ep a aпроape de finitъ, ші ostenitъ de atîtea dърepoase ші difepite emogii, adopmiiъ. —

Fine al Prologului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

I.

Elle était de ce monde, où les plus belles choses
Ont un pire destin.
Et rose elle a vécu, ce que vivent les roses,
L'espace d'un matin. (Malherbes

Dopmeamъ de maĭ mълтъ timпъ, d'ънъ somnъ neodixnitъ, kînd de odatъ, 'mi se îmfъдішъ înaintea okілоръ, таблоълъ Карпаділоръ.

Пъреа kъ ereamъ ла anълъ 18**, o noante din челе tpiste akoпереа toatъ natъpa. Лъna sънt inflъвенца a o mълдіme de nopĭ negpi aĭ nopdълвĭ, apънka asънpa ачestopъ gpъmezĭ kъ kanetеле алъіte, kолоареа палідъ ші tpistъ a mopдіі. Ън вîntъ iste ші peче, kaъzatъ de ачeĭ nopĭ, sъfla în fънdълъ пръпъstiілоръ, ші pîdika kъ fъpie валъріле apдіntiĭ але Праховіі, kape tъpвъpate, kъътаъ o eшipe ші simдindъ-se înлъпдate, sfшieaъ klte пъдінъ koasteле ачestopъ вріашĭ, пînъ че în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

fine îi desnъrdeaъ în difepite nъrdi, sfъrъmîndъ mъredvlъ lorъ landъ, întokmai prekum, kînd kîte o datъ, în inima unui omъ, se adъnostesute de mai multъ timpъ o mare sufepindъ, fъrъ ka ea sъ poatъ esi dintr'însa, si simgindu-se înkisъ, kautъ a'si forma însusi o esfire, îsi sfъrîmъ nodindъ kîte nodindъ înkisoapea sa, pînъ ve într'unъ momentъ turburatъ mai multъ, dekîtъ obicinuitъ, o dъrîmъ ku totulъ, însъ ea 'si nъrъsesute înkisoapea, kînd aveasta a învetatъ de a esista. Astfel numai moartea nune sfîrsitъ tъkutei agonii!...

. . . . . .

Ne kînd. întristatъ si obositъ de a kontempla natura sufepindъ si elementele întъrîtate, kъutamъ unъ adъnostъ, privirea mea kъzu asupra unii mъnъstiri ve domnea vîrfulъ unuia din aveste munti.

Zidulъ velъ negru kare înkonjura avestъ lokasъ sîntъ, kontrivuea multъ la kostumulъ de doliu, ku kare era învъluitъ toatъ natura.

Dupъ mai multe ore de ostenealъ, resuiiu a ajunge la poarta avestui lъkasъ, la kare o nutere neste fire mъ attrъgea.

În ventrulъ krugii, ve pidika mъredъ un veki templu gotikъ, ne kare inflorenda timpului, nu era zъritъ, dekît în koloarea vea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

neagrъ a zidъrii. Aceasta doredea ъrtele mai mъltorъ sekolĭ. Însъ kъpola pъrea kъ se înalцъ kътre bolta azъpie, totъ kъ aceiaшĭ tъpie шi îndrъznealъ, ka în чele d'întiiъ timpъrĭ ale primъvereĭ sale. Astfel, kîte odatъ, inima bine omъ, rъmîne totъ aceiaшĭ, kiap sъnt apariцe ne kape se vede inflъinцa mai mъltorъ шirĭ de anĭ.

Lokaшъlъ чel sîntъ pesъna în aчel momentъ, de rъgъчiъnile kъldъroase, че adresaъ într'însъlъ mai mъlte inimĭ kredinчoase la kreatorъlъ otenireĭ.

O mъlцime de kandele lъminaъ într'însъlъ sîntele imaцinĭ, шi prin striмtele шi lungъцele ferestre ale templъlui, arъnka ne mormîntele din împrejurъ o lъminъ tremurîndъ шi fantastikъ, kape se asemъna prea mъltъ kъ speranцa otrъvitъ, lъminъ kape strъlъчeшte, însъ nu îndestulъ spre a pîsiшi kъ totulъ tenebrele ч'o împresorъ.

În momentulъ, kînd înaintamъ spre templu, kînd simцeamъ шi eu trebuinцa de a reaprinde în inima mea mъkar o skintee de speranцъ, privirea unei femeĭ mъ opri.

Înцenъkiatъ ne un mormîntъ, într'unъ veшtîntъ albъ, че erea fъkutъ mai bъkъцĭ, femeia aceasta erea de o frumuseцe cereasкъ. Un pъrъ negru шi mare kъdea în neo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pîndвiалъ пе алвълъ ші potвndвълъ sъъ sînъ, ші ла лвmina вneї kandelї че apdea în вечінътate, skimва пе momentъ feділе. Okiї seї че epaъ îndpentaдї snpe черь întp'o mвtъ kontemплape, se askвndeaъ kв totвлъ sввt întinsa вmвръ a депелорь sале челор марї, kapeînsъ пв пвteaъ askвnde doъ лакрътї че se skвраъ înчet пе обpажії seї. Gвpa sa пвдin întpe-deskisъ, пъpea a fi adевъpata поартъ a edenвлвї, іарь колоареа палідъ a обpажілорь seї, atinsъ de лвmina kandelії, îї da kв totвлъ апарінделе вneї fantasme.

Ръtъseiь ла вedepea ачештії візії, маї мвлte ope întp'вnь ast-fел de ekstazь, înkîtь пв simдііь kiarь înчetapea pвgътintелорь ші лініштea че ле вртъ.

Жвna femee din napteї пв fъkв ші ea нічї o mішkape, în totь timпвлъ ачesta, пъpea kъ пв маї fъчea нічї o napte din tpista omenipe ші kъ sвflетвлъ еї îшї лвase sворвлъ dinnpeвnъ kв kвдетъріле сале în алте peдівні! O, kîtь вїtîndв-se чinева ла dînsa ap fi пizmвit'o; kîtь apь fi dopitь sъ gвste вnь singвpь momentъ ачеіа че пъpea kъ simдea ea atвnчї. Sъ kpeazъ, sъ snepe ші sъ поатъ înkъ a плînде...

Пе kîndь stamь nemішkatь, kontemплînd'o,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

simgiiŭ de odatъ, k'o mînъ mъ atinge destълŭ de tape пе вmърŭ.

Îndatъ mъ deштептаiŭ din летарgia în kapè mъ aflamŭ ші mъ întopseiŭ.

Ôn бътрîn преотŭ sta ла спателе меŭ.

Îl întpeваiŭ daka epa елŭ ачела, че mъ atinsese пе вmерї kв аша mape familiapitate.

— Da, pesпвnse ел, am въzвtŭ kъ oapekape kвgетърї te преokвпase atîtŭ de mвлtŭ, înkîtŭ n'aї бъgatŭ de seamъ kъ opa este înaintatъ, 'kъ totълŭ îmпpeжврŭ penaвzeazъ, m'am gînditŭ kъ n'аш faче ръŭ a'gї o adвче aminte!...

Îngeleseiŭ foapte вine sinifikagiea kввintелор ачestopa, ші вpeam sъ'л mълgвmeskŭ în terminї foapte речї, пentpв ostenеала че 'шї dedese, kînd întopkîndŭ прівіріле меле спре mopmîntълŭ пе kape îmї апървse жвna femee въzвiŭ локълŭ goлŭ!... Biziea disпървse.

Преотълŭ че пв skъпasse din вedepe mішkapea mea, îmї pesпвnse прintp'вnŭ sвpîs, kape se пвtea îngelege saŭ ka dispregŭ, saŭ ka nictate, ші întopkîndв'mї спателе se gътea sъ плече, kînd eŭ îl опріŭ ші adpesîndв-mъ kътpe dînsълŭ, îї спвseї în пgine kввinte чеea че въzвsem, konжврîndв'л sъ'mї espліче че epea ачea вizie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ел îmї pesпвnse прintp'вnъ алтъ sвpîsъ ka чел d'întîiъ.

În fine пekъжitъ тъ gъteamъ sъ'ї zikъ вp'вnъ kввîntъ пeплъkвtъ, kînd ел se adpesъ kътpe mine kв aste kввinte:

— Aчeastъ femee epea o пeввnъ!

— Biziea aчeia, pелвaiъ eъ, aчea anцeлikъ kpeatъpъ o пeввnъ, asta пв se пoate; asta e пeste пвtinцъ.

— Kвm вpeї, dap eъ îцї pezikъ, kъ femeea чe aї въzвtъ, пв e алta dekît sъpmana Лinъ, o пeввnъ, пe kape o цinemъ înkisъ de maї твлte лвnї în aчeastъ тъnъstipe.

— Пoate aчeea de kape вopвeштї пв este femeia чe amъ въzвtъ, adъogaї eъ.

— Ба kiap ea, kъчї дела впателе тъъ am пвtвtъ zъpi foapte вine, atîtъ пe dînsa чe se afла înцenвkiatъ пe вnъ тopmîntъ, kît ші efektвлъ чe пpівipea eї пpodъвsese asвnpъцї Dвnъ aчeste kввinte ел плekъ;însъ aвia fъkв kîцї-ва пашї ші пapkъ пътpвnsъ de пietate kътpe mine se intoapse, ші dвnъ вn momentъ de тъчepe ші îndoiалъ вpтъ.

— Въzъ, kъ sъpmana Лinъ a пpodъsъ o тape impresie asвnpъцї; въzъ iapъшї kъ ea a kîmtigatъ simпatiea ta, ші kъ aї o вie dopinцъ a kвпoaмte чева de dînsa. Eї вine, fiind kъ azї nimikъ пв тъ maї silешte de a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

askъnde istopia вiецiй eї, îцї воiў îndestъла kъpiositatea. Dъte dap ла банка de лîngъ поартъ шi'mї воiў дine промisiea.

Пeste kîte-ва momente ne aфламў amîndoї ne банка de лîngъ поартъ шi вътрîнълў преотў îнчепъ ast-фелў параdiа sa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

II.

O puissance du temps. o! légères années.
Vous emportez nos pleurs, nos cris et nos regrets,
Mais la pitié vous prend et sur nosfleurs fannées,
Vous ne marchez jamais. (Al. Musset).

Sînt akъma kîteва лъnї, dekîndъ întp'o seapъ, dъnъ че sfîpшiemъ pъgъчiънea mea, mъ îndpentamъ în tъчepe sпpe поaptъ, ka s'o înkъiъ dъnъ oвiчeiъ.

Zioa aчeia fъse ъna din челе маї gpoзaвe че поate чinева вedea în mъnцї.

De dimineaцъ o fъptънъ însnъїmînтъtoape konpinsese toatъ natъpa шi nъ înчetase niчї nînъ în aчел momentъ.

Bîntълъ ърла kъ fъpie шi pîdika aпеле Праховіі, ast-felъ înkîtъ поaлеле zidълъї mъnъstipiї se skълdaъ întp'înseле; поmіі întokmaї ka niшte лецioane de пъkътошї ла sosipea opeї din ъpтъ, se клeteaъ în sпaїmъ din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

рѣдѣчиніле лор, ші se плекаѣ трetѵрîndѣ ла пѣmîntѣ; teneврele челе maï nestрѣвѣтѵte a-копереаѣ тоцї тѵнцїї din прежѵр, ші пѵтаї se întрерѵпеаѣ de лѵmina fѵлцерѵлвї, че кѵ впаїтѣ лѵmina din kînd în kînd avest таблоѣ.

Тѵnetѵл, sgomotѵлѣ апелорѣ fѵрioase ші ѵрletѵлѣ вîntѵлвї, prefѣkѵse totѵлѣ întр'ѵnѣ че nелѵтeskѣ ші neînцелесѣ. Întр'ѵn kѵвîntѣ пѣреа kѣ inferпѵлѣ поgорîtѣ пе пѣmîntѣ se лѵnta kѵ черѵлѣ.

În timпѵлѣ ачела авіа isбѵknise револѵціеа Гречілорѣ, ачеа kѵпѣ de вenin, че пе maï fѣkѵ sѣ gѵstѣmѣ политika pѵsѣ, авіа se жѵkase челе d'întîiѣ svene din sînцероазѣ dpamѣ, че maï în ѵртѣ prefѣkѵ патріа поastрѣ în прada fokѵлвї ші a морцїї, ші fѣkѵ пе адевъратѵлѣ патріотѣ, sakрifiчіѵлѣ амвіцїї ѵnвї трѣдѣторѣ.

Pomînia înkѣ пѵ вѣzѵse пе fii eї împѣрцїцї în doѣ таберe inemiче, че se лѵптаѣ ші se омораѣ întре dînseле, ѵîtîndѣ kѣ fiemte каре ловітѣрѣ a ѵneia în kонтра челїї лалте ера ші o рапѣ maï mѵлт adѵsѣ тѵтеї kom-тѵне, a kѣріеа se kredeаѣ апѣрѣторї, ѵîtîndѣ прinціпіѵлѣ kѣ ѵnірea фаче пѵтерea ші kѣ пѵтаї ѵniцї Pomînії пѵteаѣ sѣ fakѣ a peinвіеа sekолії лвї Штefan ші Міхаіѣ!. . . . .

Мѣ îndpentam dap sпре поартѣ dѵпѣ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

кѣмѣ îцї спѣпеамѣ маї наinte, кîндѣ de odatъ авziiѣ ла спателе меѣ sgomotѣлѣ вnорѣ пашї, stътвіѣ dap în локѣ, ші întopkîndѣ капвлѣ тъ кѣzneamѣ съ zъpeskѣ пе вizitatopвлѣ nok-тврнѣ, кîндѣ о воче тъ întpебъ:

— Тѣ ештї Павле?

— Dap, pespвnseiѣ еѣ, sîntѣ Павлѣ кѣ-лвgъpвлѣ, dap тѣ чine ештї ші кавцї ла ора ачeasta?

— Daka тѣ ештї Павлѣ. n'amѣ тpеввіn-цъ a'цї спвпе чine sîntѣ, кitѣ despre чeea че кавтѣ веї afla'o, însъ маї întîіѣ привеште; ші în ачелѣ momentѣ лвmina fѣлцервлві, че пъpea къ аштепта ачелѣ кѣвîntѣ, ілвminъ о-обpазвлѣ съѣ ші pekѣnoskѣіѣ пе кѣminapвлѣ Andpeї.

— Еї вine, zise ел, тъ pekѣnoштї akѣmѣ?

Еѣ pespвnseiѣ ла ачeasta stpîngîndѣ'лѣ în брацеле меле.

— Akѣmѣ, вртъ ел, веї afla ші че кавтѣ, askвлтъ! 'Цї adѣчї aminte de sigвpѣ къ akѣ dovъ-zeчї de anї, pekѣnoskътopѣ пentpѣ o вine-фачере че'цї fъkѣsemѣ îmї жѣpaseшї къ din momentвлѣ ачела пѣteamѣ съ dispвіѣ kiapѣ de віада та.

Еѣ îцї pespвnseiѣ къ вine-фачериле меле пѣ ле ѣakѣ supe a fi плътitѣ, ші къ плата лорѣ чea маї цепероасъ аѣ fostѣ totѣ-d' авпа твл-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

цътіреа че inima mea simцea ла съвîршіреа вней asemenea fante; ші къ fiindъ пе лîngъ авестеа повілъ ші авътъ, п'авеатъ требвінцъ de nimikъ. Авеastaînsъ 'цî amъ zis-o ла 1801; dap azї вiъ a'цї реклата ачеіа, че'цї amъ pefъzatъ атънчї, пъ ka o платъ a serвіцівлві de akъ 20 de anї, чі ka o вine-фачере din партецї.

Еъ пъ-ї adpesaiъ dekîtъ o прівіре,însъ ачеastъ прівіре експріma maї mълтъ dekîtъ вnъ шіръ пепътъратъ de kъвinte.

— Біне Павле, релъъ елъ, ереатъ înkpedinцatъ къ inima ta пъ s'a skimвatъ ші къ e totъ ачеea de akъ doъъ-zечї de anї, askълтъ dap!

Sîntъ треї съптъмînї, de kîndъ Insілandi aъ intratъ în царъ, декларîndъ къ вine съ лівереze atitъ Grечіа, kitъ ші Pomînia de жвдвлъ Тврчіеї. Ереа îndestвлъ de ачea декларацiе ka съ девіъ челъ маї înfokatъ партizanъ алъ съъ, ші din ачелъ momentъ жвраіъ a въpsa totъ sînцеле меъ свът stindapdele зале.

Dap авіа съвîршіsemъ ачестъ жвръmîntъ ші'тї adвseiъ aminte къ пъ ереатъ лівервъ, ші къ ekzistenцa mea ера легатъ de ачеea a фіічії меле Ліпа.

Авеатъ дрептълъ de a disпвne de віада mea, însъ пъ ші de a еї.

*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

Amestekîndŭ-mъ în revoluţie, era a espune ši ne fiika mea la toate primeżdiile ce trage dupъ sine o assemenea întrepindere, ši kare trebuiea sъ mъ ameninţe ne mine numaĭ!

Eream dap în cea maĭ duрeroasъ poziţie. Sentimentulŭ patriotizmuluĭ îmĭ stpiga: Merdĭ înainte fъrъ a te maĭ uita înapoĭ, merdĭ de morĭ kŭ mulţumire pentru liberareа dъrii tale, kъčĭ de nu eštĭ unŭ lašŭ, un mizerabilŭ trъdъtorŭ.

Inima mea de tatъ îmĭ înfъţišea ne fiika mea strъnsъ de numpaluluĭ bre-unuĭ lašŭ, tîrîtъ ne toate uliţile, kălkatъ în pičioarele pelecuţilorŭ; saŭ če e maĭ grozavŭ, desonoratъ în prada Rusinei, în mižlokulŭ unuĭ seraiŭ; trъindŭ numaĭ ka fiekare momentŭ sъ ulesteme ora če aŭ vъzut-o nъskîndŭ!...

O vezĭ tu! deaba îmĭ zičeamŭ: če o singurъ kreatъrъ 'lĭ e maĭ skumpъ dekîtŭ neatîrnareа dъreĭ tale? Ziĭ dap kъ daka dara ta va nъrta lanţurĭ, le veĭ nъrta tu ši totŭ če'lĭ e skumpŭ die, ši kъ toate la če aĭ dinturŭ tu ači žosŭ. Libertate, onoare, glorie, worŭ peri, kîndŭ orĭ-če speranţъ de a pekîutiga neatîrnareа dъrii tale se va stinge in inima ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atвnчї вorъ вeni dвpepiле, лakpъmiле ші kъinпa, dap пpea tîpziъ! O пpea tîpziъ! kъчї тorпiї пв peînвiezъ niчї odatъ пe пъmîntъ!...

Ideea чe'mї fъkвsemъ de soapta fiiчeї тeле mъ infiopa.

În fine, пe kînd în sвfepinпa вneї ast-feл de agoniї epeamъ gata a sakpifia пe fiikъ пentpв патpie, Dвmnezeъ, sпepanпa тaptipвлвї, Dвmnezeъ, чe пpoteпe пe totъ sвfepindвл în пвmeле adevъpвлвї îmї dede ideea sъ пвї пe fiika mea întp'o тъпъstipe, вnde în sînвлъ peліiieї, epea maї пeviolabilъ de kîtъ kiapъ în вpaпele tatълвї sъъ!

Epeamъ dap deчisъ a împлini aчeasta, ші пвmaї pъmъsese gpeвtate, dekîtъ în aлeпepea лъkaшвлвї! Atвnчї 'mї adвseiъ aminte de tine Пaвле, ші de тъпъstipea aчeasta чe epea dвпъ poziпia sa вna din чele maї sigвpe.

Îndatъ тъ îndpeптaiъ sпpe tine, ші dвпъ вn dpвmъ de tpei ziле iatъ-тъ.

Шtiъ kîtъ de твлtъ te eksпвї, înkpedinпîndв'dї пe Лina, kъчї daka kiapъ пaptizanii amвiпioвлвї пaпdвpъ apъ afla kъ fiika чeлвї maї înfokatъ sepвitopъ алъ пpiпдвлвї Insiлandi se aflъ în aчestъ sîntъ лokaшъ, a'dї fi тoпї sakpifiadї. Te koпжвpъ însъ în пвmeле totлвї чe aї maї skвmпъ пe лвmea as-

Muzeul Digital al Românilor Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

ta, în nъmele Patrieĭ tale ші a metoriĭ so-
riĭ tale priimemte rъga mea, rъga вnъĭ sъ-
pakъ, maĭ sъpakъ dekîtъ tine ne kîndъ n'a-
veaĭ treĭ miĭ de leĭ ka sъ'ĭ daĭ aвiditъţiĭ a-
челора че жвdekaъ ne sopa ta snpe a o skъ-
na dc osînda morдiĭ, kъчĭ. toatъ stapea amъ
sakpifiat' o întrenpindepiĭ. Adъţĭ aminte de a-
kъmъ dosъ-zeчĭ, de anĭ, ші вezĭ daka noвila
ta inimъ îţĭ nermite a'mĭ reîmninţe rъga. În
momentълъ ачела dosъ лакръmĭ rîъreaъ ne
обpажiĭ seĭ.

Eъ nъ 'лъ лъsaiъ a sfîrші ші жъraĭ a
îmnlini totъ че'mĭ чере, mъkarъ de ашĭ шti
kъ nentrъ aчeasta treвъe sъ sakpifikъ ші ne-
mъpipea sвflетълъĭ meъ!

— Bine Павле, îţĭ mълцъmeskъ! dъte
dap ла mormîntълъ дела snателе алтарълъĭ ші
веĭ gъsi аколо ne fiika mea înţenвkiatъ....
Adio! kъчĭ nъ kpezъ kъ ne maĭ peвedemъ.

— Îndatъ dвnъ aчeste kввinte disnъpъ
ші neste nъдinъ sgomotълъ пашiлоръ sъĭ
înчetъ.

Mъ îndpentaiъ dap snpe mormîntълъ вn-
de'mĭ snвsese kъminapълъ Andpeĭ kъ se afla
fiika sa. Аколо o gъsiiъ întokmaĭ nрekъmъ aĭ
zъpit'o astъzĭ; kъ singъpa osевipe kъ ia a-
тънчĭ niepdвse kъ totълъ simдipiле вiедii, ші
daka maĭ întîpziamъ nъдinъ, sвflетълъ eĭ din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

пребиъ кѣ рѣga sa 'шї арѣ fi лѣатѣ sворѣлѣ
sпре черѣрї, шi п'ашѣ маї fi gѣsitѣ de кîтѣ
ѣпѣ кadаврѣ, saѣ маї вine sъ zikѣ; ѣпѣ mo-
пѣmentѣ fѣпеврѣ !...

Înцепѣkiatъ fъръ simцірї пе ачелѣ mop-
mîntѣ: кѣ okiї еї îndpentaцї sпре черѣрї, în-
тр'о mѣтъ kontemплare, fъръ a da чea маї
мікъ довадъ de віаць, чinева че кѣ gpeѣ ap
fi deoseвit-o de піatpa пе kape se afла înцe-
пѣkiatъ, арѣ fi kpezѣtѣ къ вede ѣпѣ анцелѣ
skѣлптатѣ пе ѣп mopmîntѣ ka sъ peadѣkъ a-
minte kѣpîndѣ вîtътoapeї omenipї o флoape че
o îmподовеа шi пе kape kpѣda сечеръ a mop-
ції, целоазъ de парfѣmѣлѣ еї, o сечерase маї
înainte de aї da timпѣлѣ a înflopi! шi ачeaс-
тъ adѣчере aminte ka sъ'ї чearъ o лакрімъ!

O oamenї! o вої че черецї o лакрімъ
пентрѣ ѣпѣ mopmîntѣ, de че пѣ въ gîndiцї къ
лакріma пентрѣ o kpeатѣръ че a înчetatѣ de
a simцi, пѣ e алтѣ dekîtѣ o întîpziatъ пікъ-
тѣръ de роъ, къzѣtъ пе o флoape ѣskatъ!

Dap ваї! toatъ filosofia ѣmanъ шi kpe-
шtinъ n'арѣ пѣtea sъ пе skane de вanita-
tea noastpъ!

Sîntemѣ skѣmпї d'ѣпѣ лѣkpѣ пînъ че
штimѣ къ лѣkpѣлѣ ачела noate folosi кѣїва;
iap îndatъ че елѣ пѣmaї noate serві ла ni-
mikѣ, sîntemѣ маї mѣltѣ dekîtѣ ценерошї кѣ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

III.

Si vous m'avez trompé, me rendrez vous la vie
Si vous m'avez dit vrai, m'ouvrirez vous les cieux
Helas! ce beaux pays dont parlaient vos prophétes
Si'l existe là haut se doit être un desert
Vous les voulez trop purs les heureux, que vous faites
Et quand leur joie arrive, ils ont trop soufferent.
Al. Musset.

Sîntŭ akumŭ douъ-zecĭ ші doĭ de anĭ, dc kîndŭ eŭ плuteamŭ înkъ пе oчeanuлŭ mizepiilopŭ, че numimŭ вiaца soдiaлъ, ші unde aша de desŭ înekъmŭ sulletuлŭ nostru, че se пierde în aвimuлŭ întuпerekuлuĭ.

Epeamŭ atuпчĭ în nuтepea вîpsteĭ, kŭ toate aчestea nichĭ odatъ nu kunoskuseamŭ алтъ afekцie a inimeĭ, dekîtŭ amopuлŭ че aвeamŭ пentru o sorъ a mea, singura rъmъшiцъ a uneĭ nuтeroase familiĭ.

Trekuse maĭ muлцĭ anĭ, de kîndŭ noĭ nu maĭ trъiamŭ, dekîtŭ unuлŭ пentru алтuлŭ, de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

kîndŭ nu kunoшteamŭ алтъ fepiчipe dekîtŭ a a nu ne пъpъsi niчi unŭ minutŭ. Шi ne kînd îmbъtatŭ de o fepiчipe aша de лiniштitъ, uĭtasemŭ ku totuлŭ kъ ea epea пpea fpuшoasъ ka o алтъ afekцie maĭ duлчe sъ nu o smuлgъ din бpaделе меле, ne kînd înчепusemŭ a simцi kъ numaĭ nuteam tpъi fъpъ dînsa, aflaiŭ kъ tpebuiea sъ mъ пъpъseaskъ Iubea ши epea iubitъ, simцipea ei însъ numaĭ epea unŭ amopŭ fpaternŭ ka ачела че nînъ ачi ea îmĭ nuptase mie. O алтъ afekцie nekunoskutъ nînъ atuпчi nътpunsese în inima eĭ, amopuлŭ!

Neste nuцinŭ ea debeni konsoapta unuĭ omŭ onestŭ, kape o iubia din toate nuтepile simцupîlopŭ eале. Пъpъsi dap pagulŭ nъpinteskŭ fъpъ însъ de a пъpъsi ши mizepia. Бъpбатulŭ eĭ epea totŭ atîtŭ de sъpakŭ kîtŭ ши dînsa.

O въzuiŭ depъptîndu-se de mine; kumŭ bede unŭ болнавŭ dispъpîndŭ улtima sa unepaцiъ de skъпape, kumŭ bede unŭ mapinapŭ dispъpîndŭ пentpu totŭ-d'auna цъpтuлŭ nataлŭ, kpedeamŭ kъ n'o sъ почiŭ sъ maĭ tpieskŭ din ачелŭ momentŭ! O singupъ idee mъ konsoла nuцinŭ, kpedeam kъ ea ва fi fepiчitъ!...

Ka sъ aĭbъ miжлоачеле de ekzistenцъ, бъpбатulŭ eĭ pesши, dunъ maĭ mултъ oste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nealъ, sъ dobîndeaskъ unŭ nostŭ de îngpiżitorŭ alŭ unei moшii, шi dunъ че bîndъi kasa nъpinteaskъ singura rъtъшinъ a averei noastpe ka sъ nлъteskŭ datopiile че fъkusemŭ ku kunuнia шi kълътopia ei, disneratŭ de solitudinea în kape rътъsese inima mea, че de akumŭ epea peче nentpu totŭ afarъ de dъpepe! snepiatŭ de mizepie, kape nъmaї îmї лъsase niчї nїїneа de toate zileле, въzindŭ totŭ deodatъ kъ ekzistenna mea шi sufepinделе меле nъmaї nъteaŭ folosi ла nimenї, kъutaiŭ unŭ mopmîntŭ! Întokmaї ka o koравie че вede kъ soapeле sъŭ s'a înвълнitŭ în nopї, шi превъzîndŭ fъptъna kaвtъ unŭ noptŭ!...

Dap în momentвлŭ kîndŭ epeam sъ niepzŭ sufletвлŭ шi kopuвлŭ, ekinaжвл шi koравia, ideea unъї altŭ mopmîntŭ se înfъщiшъ înaїntea mea: Deчizaiŭ sъ îngponŭ kopuвлŭ, skъnîndŭ sufletвлŭ, sъ niepzŭ koравia шi sъ skanŭ ekinaжвлŭ.

Mъ petpъseiŭ în aчeastъ mъnъstipe, unde zgomotвлŭ лътеї nъmaї ажвnце ла mine dekîtŭ ka eko alŭ валврilopŭ че în denъptape se snapgŭ de malŭ, шi unde tpekвтвлŭ шi viana soцialъ nu ле maї intpевъzŭ dekîtŭ pin вълвлŭ uiтъpii!

Mopmîntвлŭ челŭ noŭ, totŭ atitŭ de peче

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

ka ши челъ адевъратъ; de ши нъ пътъ ka a-
чesta съ штeapgъ къ totълъ съвenipълъ tpe-
кътълъї, inъ a въpsatъ пe pъniле inimeї me-
ле ънъ балsamъ лiпътopъ, dîndъ'mї cпepanga
ънeї noї вieнї în вiitopъ, ънde mълнї kpedъ
къ dъpepea e nekънoskътъ ши fepiчipea etep-
пъ. Пънiнъ îmї пasъ daka asta noate пъ e
dekîtъ ънъ вisъ, елъ e aша de dълче, înkîtъ
sîntъ fepiчitъ съ adopmъ, kiapъ kъ sigъpanгъ
къ елъ пъ ва авea o дeштeптape.

Ши kîndъ вiaga noastpъ toatъ пъ e de-
kîtъ ънъ шipъ de вise, oape пъ este маї вi-
пe ka ънълъ din вiзеле aчestea съ fie вiзълъ
eтepnitънii? În kazълъ aчesta gъsimъ o kon-
солаgie în kontpa лакръmілоръ чe пe potъ
kaъsa чeле лалте вiзъpї але вieнii, cпepanga!
În kazълъ kontpapiъ aвemъ aчeiaшї amъpъ-
чiъne npodъsъ de toate челе лалте вise de
kape e komпъsъ вiaga noastpъ, fъpъ a авea
cпepanga ънъї вiitopъ маї бънъ, ши лiпsa a-
чeштia neanъpatъ îndoeште sъfepinгеле noas-
тре, ши aтънчї e маї вine съ пъe чinева ънъ
sfîpшitъ вiзелоръ ши вieнii;

În kazълъ kîndъ вiзъpiле aчestea, adikъ
вiaga apъ авea o дeштeптape, чеї че воръ
kpede întp'însa воръ авea мepiтълъ a fi пpe-
гътinї ла aчea дeштeптape; iap чеї л'anї ka
ънiї че n'aъ kpezътъ întp'însa o воръ авea'o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

маї дъреpоазъ dekîtъ kiapъ вiзеле че аъ пре-
чedat'o!...

De мълтъ локъiamъ aчestъ локашъ, kîndъ
întp'o zi ънъ ръвашъ алъ зорiї меле вeni de
мъ дешtenтъ din penaозълъ меъ!

„Îцї skpiъ aчeste pîndърї, ziчea ea, fъръ
спераnцъ însъ ka еле съ поatъ ажъпце la
timпъ, ka съ почї съ мъ skanї din nenopo-
чiреа че m'a ажънsъ; челъ пъцinъ еле te зоръ
înштiinца de soapta mea!... Stъnînълъ мошii
пе kape ne afламъ, îmї fъчea de маї мълтъ
timпъ o kъpte неъънъ, fъръ ka еъ съ'ї даъ
вре odatъ чea маї mikъ спераnцъ kъ ва пъ-
tea реъшi în întpenpindepea sa. Astfелъ тpекъse
маї мълтъ timпъ, kîndъ întp'o zi nekъжitъ de
ръчеала че еъ îї арътамъ, мъ amenинцă kъ
daka nъ воiъ вреа съ пpiimeskъ o întpeвedepe
singъръ kъ dînsълъ, елъ ne ва isgoni дънъ
мошie. Nъ ръsпънseiъ nimikъ ла aчeasta, de-
kîtъ рърaiъ ne бърbatълъ меъ съ плекътъ
kîtъ маї îngpaвъ de aчi ne o алтъ мошie ве-
чinъ, ънde ънъ локъ de îngpiжitopъ epea вa-
kantъ.

„De atънчїînчепъръ nenopочipiле noa-
стре. Stъnînълъ мошiї aflîndъ kъ ne мътъмъ,
шi kъ astfелъ niepde чea din ъртъ спераn-
цъ de peъшipe, хотърî съ'шї ръzвъne kъ opî-
че прецъ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

„Ieste o sъptъmînъ bъrbatъlъ meŭ, singъra komoarъ a mea ne pъmîntŭ, fъ assassinatŭ!... Ші o grozъvie!... o malediкţie!... akъzatъ de omorîtorъlŭ sъŭ, de aчelŭ fanapiotŭ infamŭ, ka omorîtoape a lъї fъї tîpîtъ în înkisoape, unde aштeptŭ sentenţa mea kape ва fi moarteа! De чe aчea sentenţъ nu se ekzekutъ maї kъrîndŭ!... De чe nu poчiŭ sъ pъrъseskŭ îndatъ aчestŭ pъmîntŭ чe'mї aŭ fostŭ atitŭ de fatalŭ ші sъ pegъseskŭ ne konsoarteле meŭ la чerurї, unde de sigurŭ amorъlŭ nostru ва fi de aжunsŭ ka sъ fimŭ fericiţї, ші unde чeї rъї sîntŭ desnъdăţї de чeї bunї!... în zadarŭ amŭ voitŭ sъ dovedeskŭ kъ akъzaţiea este minчinoasъ ші sъ arъtŭ ne adevъratъlŭ kъlnabilŭ!... Ka sъ fie lъate în bъgare de seamъ doveziле meле mi s'a чertŭ treї mii de leї ne kape nu le am; ші astfelŭ în înkisoape aштeptŭ moarteа, nentru k'amŭ îndrъznitŭ sъ susţiŭ fъrъ patъ onoarea mea, singъra авere чe este permisъ ші sъrakъlъї, singъra авere ne kape omъlŭ nierzînd'o, n'o maї poate pedovîndi niчї odatъ. O veзї tu moarteа nentru mine akumŭ este maї multŭ dekîtŭ o fericire. Dar sъ morŭ ka o kriminelъ, sъ morŭ lъsîndŭ asuprъmї grestatea unei akъzaţii atitŭ de grozave ші atitŭ de nedrepte, sъ kunoskŭ omorîtorъlŭ bър-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr

ватълъ теѣ ші съ морѣ фъръ ка съ почіѣ съ ръзвънѣ тоарtea sa! O ideea asta тъ înfiopeazъ ші тъ face съ krezѣ kъ n'aші пътea съ тъ репавzezѣ kiarѣ în тormîntѣ!..... Dъpepea тea пъ поate fi deskpisъ! Nъ штіѣ kътѣ пъ т'a оторîtѣ nînъ akътѣ! Ъn singърѣ лъkpъ пare kъ тъ маї реџine пе пътîntѣ! o воче kъnoskътъ îmї stpigъ пekontenitѣ „ka съ почіѣ тъpi тpeвъe întîіѣ съ тъ pesвънї, алтѣ-felѣ тоарtea пе ва desпъpдi пentpъ totѣ-d'aвna".

„Отълѣ че'џї ва adъче skpisoapea este ші el вnѣ akъzatѣ, kape ва fъџi ла поапte din înkisoape, ka съ skape de aчeeiaшї oвîndъ че тъ аштеаптъ.

„ Ълtima вперанџъ че маї îmї ръmîne eштї тъ! Îndatъ че веї пріimi aчeastъ skpisoape, плеакъ ші вінѣ ачі, kъчї daka kiarѣ пъ веї пътea съ тъ diskълпї, ші съ тъ ръзвънї, челѣ пеџінѣ съpътareа ta îmї ва da kъpaжълѣ тartipілорѣ; iap лакръміле тале тъ вор face съ вїtѣ пеџінѣ dъpepea mea!.. Daka asta e kъ пътinџъ!.... Nъ маї почї kontinъa!... лакръміле întъnekѣ okiї меї!... ъъпіпеле тъ înneakъ!..."

Nъ почіѣ espima че simџііѣ ла пріimipea aчestъї ръвашѣ, singърѣ пъ штіѣ че amѣ simџitѣ, штіѣ пътаї atîtѣ kъ epeamѣ съ пierzѣ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

minuile, ші къ neste treї ziле mъ aflamъ ne вліuile kanitalei, nalid, pвntъ, kъ kanвлъ golъ, onpindъ ne opї-чine întîlneamъ în kale'mї ka sъ'ї жвpъ ші съ'ї dobedeskъ къ sopa mea nъ e kвлnabîlъ, ші къ daka maї e вnъ Dвmnezeъ, ea trebвe sъ fie diskвлnatъ. Mъ peinnінueaъ kъ disnpreuъ ші ввzeле лоръ skъnaъ kввîntвлъ „e вnъ nebвnъ“.

În timnвлъ avesta sentenua se ші dete; sopa mea era kondamnatъ ла moapte; ші neste dosъ ziле trebвiea sъ se ekzekвte sentinua. În zadapъ amъ boitъ sъ mъ înfъuішezъ ші eъ înaintea жвdekъuії, вшіле 'mї aъ fostъ înkise ші ачелашї kввîntъ era ne toate вzezеле „e вnъ nebвnъ“! În zadapъ amъ boitъ sъ прokвrezъ жвdelвї sвmma черътъ de dînsвлъ вnre a snвne adevървлъ, toatъ ekonomia mea, totъ че aveamъ se вpka aвia ла o mie de леї.

În sfîршітъ пентрв kвлmea непорочірілоръ меле, mъ въzвіъ întр'o zi onpітъ în вліuъ, legatъ ші kondвsъ ла kasa de nebвnї.

Totвлъ epea пierdвtъ ші пiatpa вnвї mopmîntъ 'mї ap fi пърътъ maї вшoape în aчелъ momentъ, dekîtъ zidвpile вneї înkisopї.

Maї mвлuї mediчї mъ bizitaръ, ші o gpozъвie! toui deklapapъ kъ sîntъ în gpadвлъ чел maї mape алъ nebвnieї! ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

În timpŭlŭ acesta veni ši zioa fatalŭ, veni ši ora ne kare ašĭ fi vrŭtŭ s'o deschŭrtezŭ kŭ totŭ sînţele meŭ, ši nierzîndŭ kŭnoštinţa avŭseiŭ în adevărŭ o krizŭ de nevŭnie.

Kîndŭ mŭ deštentaĭ nŭmaĭ ereamŭ în ačea înkisoare de nevŭnĭ, ereamŭ ne vinŭ patŭ ši sora mea kŭ okiĭ plinĭ de lakrămĭ sta la kăpătîiŭlŭ meŭ ši kŭsta sŭ mŭ readŭkŭ în simţirĭ.

Înkipŭeште'ţĭ če amŭ simţitŭ kînd amŭ văzŭt'o vie lîngŭ mine! minŭtŭlŭ ačela a peskŭmpăratŭ ne lardŭ toate sŭferinţele mele orĭ kîtŭ de grozave fŭsese! Dap mŭ grăbiĭ a peînkide okiĭ de frikŭ ka aceasta sŭ nu fie dekitŭ vinŭ visŭ ne kare deštentarea îlŭ va goni!

În sfîršitŭ aflaiŭ kŭ nu visamŭ kŭ sora mea erea în adevărŭ skăpatŭ de vinŭ otŭ ţsperosŭ, de kătinarŭlŭ Andreĭ, kare viindŭ într'o zi de kŭriozitate la cerčetarea acestŭĭ pročesŭ fu păzrnsŭ de sŭferinţele mele, de înočenţa sorĭĭ mele, ši după darea sentenţeĭ miŭločĭ la Domnŭlŭ de atunčĭ graţiea eĭ prekŭmŭ ši liberareа mea din kasa de nevŭnĭ

O kîtŭ de skŭmpŭ plătimŭ kiar un visŭ de feričire!... Neste kîteva zile nŭmaĭ îmĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

рътъsese dekîtъ вnъ mopmîntъ!... nътaï пъ-teamъ sъ'ї daъ dekîtъ лakpime infpъktoase!... mъpise de dъpepe!... O!... dap a fostъ pъz-вънatъ!....

Къ toate aчestea n'a tpekътъ o zi fъpъ ka eъ sъ nъ вine-kъвîntezъ ne mîntъitopълъ sopiї мeле, n'a tpekътъ o opъ în kape sъ nъ fi fostъ gata a'ї sakpifiea вiaпa mea.

De ші tpekъse 20 de anї de atъnчї, în-sъ pekъnoштinпa mea nъ se mikшopase kîtъшї de пъпinъ, de aчeeia kîndъ kъminapълъ An-dpeї adъse ne fiika sa în aчeastъ тънъstipe, epeamъ maї тълtъ dekîtъ fepiчitъ a'ї doвedi kъ вîpsta n'a вештежitъ inima mea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

IV.

On n'entendait autour ni plainte, ni soupir!
C'est ainsi qu'il mourut!... si s'etait là mourir!...
Lamartine (mort de Socrate.)

De mai multe ani jena fatъ lokuia în linistte acestъ lokaшъ, de mai multъ timpъ ea nu mai konfia impresiile ши dупериле sale dekîtъ natуreї, eternъ konfidentъ a sufepingeї! kîndъ întp'o zi în kуrtea mънъstireї se arътъ unъ omъ.

Pekunoskuiъ kуrîndъ ne acestъ omъ. Epea kъpitanulъ Romanъ, kamaradulъ kopilъpieї mele.

Elъ mъ înшtiinцъ de moartea luї Tъdor kompanionulъ sъъ de arme, че murise maptirъ alъ patriotizmuluї sъъ, asasinatъ prin trъdare de Insiland.

Mai toatъ banda luї trekuse în pîndupi-

ле кълъвлвї съв, înшелатъ de ачesta, карелe ka съ se diskвлпe de kpima че съвîpшisе, akвza пe maptipв k' apв fi авътв înделeцere кв Тврчїї, ші къ прin вртаре ар fi вnв трeдъторв! Infamъ imnostвръ пе kape n'aв пвтвт-o доведi нічї odatъ!...

Авzindв ачestв asasinatв, fвръ воемї'ші adвseї aminte de moaptea двчелвї de Engienв, moapte totв atîtв de nedpeaптъ ka ші ачeia a maptipвлвї nostpв, însъ пв ші atîtв de двpeроasъ, къчї mopmîntвлв maptipвлвї nostpв epea ші ачела ал kaвzeї патрii, къчї asasinвлв съв deпарte de a семъна тъkарв кв вnв soлdatв алв asasinвлвї maptipвлвї pegал, цeнiв kape петвлцвmitв a skъna Fpanца o fъkвse domnitoapea ші gpoaza лвтїї! epea вnв трeдътор вnв fanapiotв! Ші astfелв moaptea лвї Владimipeskв în лokв de a fi peşkвmпъpatъ ka ачeia a двчелвї de Engienв, прin fante de вnв патріotismв papв, прin o глopie neaвzitъ нінъ атвнчї, треввіа съ fie авangapda mizepiілор, двpepілор ші piskвлвї вneї моpцї eтepне!...

O! adъogъ кънitanвлв, însъ n'a opвitв пе тоцї o minчiвnъ atîtв de gpozавъ!

Тоатъ banda тea a pътasв kpedinчoasъ пвтелвї лвї Твdop. Прea славъ ka съ se пвe faцъ în faцъ кв тоатъ apmia лвї Insiland, ea,

Muzeul Digital al Românilor Romanesc
revistatransilvania.ro/mdrr

însъ n'a вĭtatĕ kъ sînцele лвĭ Tъdop чepe pъzввnape! ia n'a вĭtatĕ kъ pъzввnîndĕ пe a-devъpatълĕ пatpiotĕ, pъzввnъ ші пatpia лop, înшelatъ de atîtea opĭ de aчeste вінepe, чe nічĭ odatъ nв s'aĕ kвtpetвpatĕ ла ideea, kъ fъkînd'o вnĕ instpвmentĕ ал amвiцieĭ лop, o вop пpefaче întp'вnĕ mopmîntĕ, fъpъ sъ лase чел пвцinĕ pътъmiцelopĕ konsolaцia, kъ mop-mîntълĕ aчела ka ал лвĭ kpistĕ ле a asigвpat o вiaцъ eтepnъ în вiitopĕ! Înkъ ші maĭ mвлт nічĭ odatъ вvzeле лopĕ nв aĕ вine-kввîntatĕ aчestĕ пъmîntĕ, пъmîntълĕ fъgъdвinцeĭ, kape'ĭ aĕ skъпatĕ, xpъnitĕ ші adъnostitĕ în ziле de nefepічipĭ, kînd пatpia лop pefвza a'ĭ maĭ pri-imi ла sînвлĕ eĭ de kîtĕ ka sklaвĭ! kîndĕ a-чeasta nв пвtea sъ ле dea nічĭ mъkapĕ вnĕ mopmîntĕ!... Dap чe zikĕ?.. Maĭ вine! kъчĭ чine шtie, daka вinekввîntъpiле вnop вvze a-tîtĕ de otpъвite, вnop inimĭ atitĕ de вîndвte, вine kввîntъpiле Iвdeĭ nв ap fi adвsĕ asвnpъ-ne малedikцiea чepвлвĭ!...

Ші kîndĕ чinева se gîndeшte kъ s'aĕ gъsitĕ înkъ oameнĭ destълĕ de opвiцĭ ka sъ kpeazъ kъ inвazia fanapвлвĭ de ші ne aĕ kaв-zatĕ o мълцime de nefepічipĭ, ne aĕ adвsĕ ші folоase??? Toate monвmenteле sînte, zikĕ eĭ, чe sîntĕ aша de пвtepoase în дapa noa-stpъ, sîntĕ toate zidite de dînшiĭ? Milъ saĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

mai bine хълъ ачелорѣ oameni! къчї este neste пътинцъ ka чine-ва съ fie atîtѣ de orбitѣ! Съ лъзъмѣ къ чеде mai тълте тъпъstipї ші temплърї ла noї пъ sîntѣ dekîtѣ monъmenteле прin kape Прinцi Romînї аѣ врът съ konsfinцeaskъ ſanteле noastpe epoiче; dap ші kiapѣ de se aflъ kîte-ва monъmente sînte, zidite de fii Fanapълвї, ші kiap daka toate aчestea ap fi zidite de dînшїї съ ne adъчетѣ aminte kъ kpimeле лорѣ, kъ вiktimeле лор epaѣ atîtѣ de пътepoase, къчї toatъ naцiea intpa în astъ kategopie; înkîtѣ цeнepaцiea Iъdeї, плinъ d'вnѣ fanatizmѣ totѣ atîtѣ de орьѣ, tot atîtѣ de inокpitѣ ka ші dînsa, kpedea kъ zidindѣ вnѣ monъmentѣ sîntѣ, eї ворѣ dobîndi din черърї eptape пentpъ toate aчeste вiktime.

Tikълошїї!... Ѳїtaѣ kъ Dъmnezeѣ пъ se înшealъ!...

Ѳitaѣ kъ fiekape sъsnінѣ алѣ вneї вiktime, epea ші o noъ agonie че лі se пpeдътea în etepnitate, kъ орї че monъmentѣ înълцатѣ de dînшїї пъ epea konsidepatѣ de Dъmnezeѣ dekîtѣ ka вочea maptipiлорѣ че kema dpentatea sa!...

Eѣ kъ banda mea amѣ xotъpîtѣ съ mъ tpagѣ aчi în mвnцї, de вnde съ fakѣ din kînd în kînd kîte вnѣ atakѣ în napte apmieї лвї Inзiland. Amѣ тъвърîtѣ întp'o gpoiъ ла kîte-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ва ѕѣte de пашї de ачестъ локашъ; атъ венитъ Павле съ te înmtiinцezъ de новіла noaстръ întreпrindepe шi съ'цї черъ съ kontpiввї ла o ръzвѣпare аша de dreaптъ! Тъ веї deчiza пe тоцї чеї-лалцї кълѣgърї съ апровizionezc banda mea.

Kîte-ва зіле dѣпъ ачeastъ întreвedepe, кънitanѣлъ Romanъ, вenea pegѣлатъ ла тънъstipe de лва totъ че treввia bandeї sале.

V.

Выхожу одинъ я на дорогу:
Сквозѣ туманъ кремнистый путь блеститъ;
Ночь тиха, пустыня внѣмлетъ Богу,
И звѣзда съ звѣздою говоритъ.*)
(Лермонтовъ.)

Трекъse doъ лъпї dela вепіреа kъпitaпълъї în вечіпътatea тъпъstireї. Întp'o seaръ; ъna din ачеле sepї, în kape черълъ паре kъîntp'o літвъ тistepioasъ ворвеште пътîntълъї, întp'ъna din ачеле sepї ънde парfътълъ флорілоръ пъртатъ пе аріпіле zefирълъї se înпалцъ кътре черъ ka o тъmîe че пътîntъл її tpimite, ънde лъna în toatъ sплendoarea eї kaътъ съ eklinseze леціоапеле stелелор, fъръ însъ de a пътea съ ле fakъ kъ totълъ певъzste; întokmaї ka o паціе таре че, kъътîndъ

*) Sîntъ singъръ пе дрътъ; întpe чеацъ лъчеште o kale de тіatръ, noantea e тъkstъ, пъstietatea aвkълъ пе Dъmnezeъ ші мѣсіпіка поповской întpe елe. (Лермонтоff).

Muzeul Național de Literatură Română
revistatransilvania.ro/mdrr

съ înъвъшeaskъ къ totълъ пe алтеле маї мічї, se gъseште къ toatъ пътерea eї пепътinчoasъ, къчї пoate kîte odatъ съ ле eклinseaskъ пentръ тnъ momentъ, dap nъ пoate stinge пaгionalitatea шї sînгеле лоръ. Шi în sfîршitъ kiap daka чinева ap kpede къ o asemenea întrepinderе ap пътea peвшi вре-odatъ, съ nъ вîte къ маї e шi тnъ soape, adikъ тnъ Dвmnezeъ, kape ла sosipeэ авроreї, o ва faче kiapъ пe dînsa певъзвтъ!

Bîntълъ авia adia îndestълъ ka съ леgene fрвnza шi s'o adoapтъ. Totълъ репавza în natвръ, afapъ пвтаї de свfepinдъ шi Праховъ kape fъръ înчetape îшї врmezъ кър-свлъ лоръ!

Ереатъ ла пoapta тънъstipiї. Прівеатъ ачestъ somnъ ал natвреї, че se aseatънъ aша de тълъ къ тoaptea пoastръ. Ачeiашї тъчере, ачeiашї ръчеалъ, ачeiашї întвпечіте шi ачeiашї gpoazъ. Atîta пътаї къ ачелъ somnъ авea o deштептape; iap тълдї din noї se îndoeskъ daka шi ачела алъ тopmîntълвї kondъче ла o алтъ віаgъ!

Прівеатъ steлеле, ачеле флорї черештї, шi imaginaдiea mea пъреа къ pegъseште în fie-kape din tpînsa o imaдine skътnъ: авzeatъ търтърълъ апеї, шi пъреа къ піште воде кънoskъte inimeї теле, îї peda спе-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

рапца впеї повъ віеце, вnde ва редъві ferічіреа піердвтъ; Bedeamъ втвреле арборілоръ ші'мї пъреа къ ревъзъ апіі трекътълъї меї!

Vъzindъ пътînтълъ каре ереа ачелашї, dap каре лînsitъ de soape пътаї semъna dekîtъ вnъ kadaврв, тъ gîndiъ ла mine, ла віаца mea, simpii къ ea пътаї ера ачеіашї, пътаї пентрв къ soapeле еї пътînteskъ se înвълвise în norї пентрв totъ-d'авна.

Пе kîndъ кънdatъ în adînчї кцетърї еї пътаї askълтамъ dekîtъ inima mea, че se бътea кв пътере, авзіъ ла kîpi-ва пашї de mine ніште звnete apmonioase.

Мъ îndpentaї sпре ачелъ локъ ші ла лъmina лънії зърії пе вnъ отъ în mantъ neagръ че цinea o gitaръ din каре se акотпаніа. Кввінтеле сале пъреа къ se îndpentaъ къtре fepeastpa тъпъstipeї, вnde, кв mape тіраре, îmї adвseї aminte къ локвіа съртана Лінъ.

Еатъ чеea че атъ пътътъ înцелеце din kînтълъ sъъ:

„Аштептъ ввт fepeastpъ. — Noantea e „двлче ші apmonioasъ. — Лъпа кв pazeле „сале mîngîe пътînтълъ. — Парfътълъ пат„реї te'тватъ de аторъ ші търтврълъ апеї че „къръ în лініште, te adoapme în двлчї вise!..

Кошделе третвръ ввт децетеле меле,

Muzeul Digital al Românilor Ardeleni
revistatransilvania.ro/mdr

„dap inim'amĭ тремъръ маĭ tape sъbt апъsa-
„pea аштептърїї! — Вівраџĭ koapde apmonios;
„iap тъ inimъ înчeteazъ!... — Къчĭ вnъ
„momentъ înkъ шi вomъ gъsta fepiчipea!"

„Zбъpaџĭ sънete, sъbpaџĭ пе apiпiле zefi-
„pълеї пînъ ла aъzълъ eĭ. — Ворвіџії de a-
„moрълъ meъ, de sъfepinџеле меле!.... —
„Iap вої paze але лънеї, вої че mîngîiaџĭ o-
„бражіі eĭ, pefлektaџіі imaџinea mea, пъptaџіі
„sъвепірълъ meъ! — Dap ваї! пътаї natъpa
„deskide браџеле sале sъfepinџеї! — Къ-
„цetapea mea пътаї пoate sъ stръbatъ zidъл
„чел палтъ, fepeastpa gpiліatъ. — Sпepaпџъ,
„тъ че singъpъ îndълчештї sъfepinџa пъ тъ
„пъpъsi! — Da, îmĭ зічї тъ, înkъ вnъ mo-
„mentъ, шi вomъ gъsta fepiчipea!

„Віаџа mea пînъ ачi n'a fostъ dekîtъ
„вnъ лапџъ neîntrepънtъ de dъpepї! — Ka ekiпa-
„жъл впеї koръвіі че n'a fostъ пъptatъ dekîtъ de
„fъptпї, че n'a въzътъ dekîtъ вnъ черъ în
„nopї шi ameninџътopъ, шi kape въzîndъ în
„вpтъ k'o pazъ a soapeлвї, stръbate gpъ-
„meziле de nopї, se kътретъpъ de бъkъpie,
„kъчĭ kpede kъ шi пentpъ dînsъл a sositъ o
„zi seninъ! — Ast-felъ шi eъ ла вedepe'џї,
„гloape apънkatъ din черъpї ачi жosъ, eksпъ-
„sъ ла niшte kpъzimĭ але soapteĭ че пъ
„тpeввia sъ ажънgъ пînъ ла înaлтълъ тъъ aзиlъ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

„amъ krezvtъ kъ soapere ce trebuiea sъ go-
„neaskъ norii trekutului meu, s'aŭ arътatъ!...
— „Dap vaĭ! speranца aceasta mъ va
„înшela ші ea ka toate чele лалte din tre-
„kutъ?.. Sъ aштeptъmъ; unъ momentъ înkъ ші
„noate vomъ gvsta ferічireа!....“
„Dap ce avzъ!... Unъ sgomotъ?.. Vaĭ
„totъ nu e ea, este o пasъre, ce tъrvъratъ
„din somnulъ eĭ îшĭ ia zvorulъ spre prъпъs-
„tiĭ. — Lvna ovositъ de o лungъ vedere, se
„kulkъ dunъ munцĭ, totulъ în natvrъ înceпe
„a reînvia, пъsъrile în korъ kîntъ frumuseцile
„aurореĭ, zioa шterge noaptea, ші totulъ s'a
„înveselitъ, numaĭ eu, sintъ tristъ suut fepea-
„strъ, kъчĭ totъ aштeptъ! — Vino ші tu soa-
„реле meu de pîsiшeшte întunerikulъ din ini-
„mъ'mi! Vino ші tu de goneшte aceastъ поап-
„te alîtъ de лungъ!.... Dap unъ momentъ în-
„kъ..... Eatъ ferічireа!...“.

Otulъ ku manta neagrъ ce ereа kъпitanulъ Romanъ, nu anukъ sъ sfîrшeaskъ че-
ле din urmъ kuvinte ale romanцeĭ sale, kînd
fepeastra skîrцĭi se deskise ші o mirare fa-
ta kъminaruluĭ Andreĭ anъru la grilie.

Între amîndoĭ înceпu o konversaцie înveț,
kare îmi skъпъ ku totulъ afarъ numaĭ de kî-
te-va kuvinte.

— Da, zicea ea, eu krezъ kъ tu mъiu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

бешті kiapъ din aчea zi, вnde пentpъ пpima oapъ m'aї zъpitъ în kвptea mъnъstipeї, dap ла че'mї пoate sepвi totъ amopвлъ tъъ, daka тв nînъ akвmъ пв'mї aї anъpвtъ dekîtъ ka o вizie. Тв kвnoштї toatъ вiaца mea, тв штіі kъ sîntъ fiika вnвia din чеї маї înfokaцї naptizanї aї лвї Insiлand, тв штіі kъ tatълъ meъ kombate sввt stindapdeле sале пentpъ лiвepapea цъpeї, тв штіі dap kъ ka sъ почї iввi вn omъ astъzї, kînd цapa este împъpцitъ în doъ таберe inemiче, îmї тpeввe маї întîiъ a kвпoaште de че таbъpъ цine aчелъ omъ, kъчї нічї odatъ inemikвлъ tatълвї пв ва пвtea fi amántвлъ saъ konsoapteле fiічеї. Ka sъ почї da вnъ kвpsъ лiвepъ sentimenteлор meле, îmї тpeввe neanъpatъ sъ штіъ, пв чine eшті, пв amвiцionezъ вnъ пвme, пе kape чinева îл fвpъ kв aша înлesnipe kiap kînd пв'л ape, чі ал kвї eшті?.... Ші în sfîpшitъ daka amopвлъ tъъ este totъ atîtъ de kвpatъ ka ал meъ, de че atвnчї sъ пв'л deklapї nъpinteлвї Павл, kape singвp înaintea лвї Dвmnezeъ, пе пoate вni kв aчea legътвpъ sîntъ, пе kape moaptea kiapъ n'o пoate pвпe!...

— O! pesпвnse kъпitanвлъ, dвпъ o mikъ tъчepe, тв пв штіі kîte dвpepї îmї daъ kввinteле тале, kъчї atвnчї еле s'ap stinцe пе ввzeле тале, ші тв пв ле aї пponвnцa. A te

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

îndoi kъ amopвлъ meъ este totъ atîtъ de kвpat ka ши ал тъъ, asta e totъ atîtъ, ka kîndъ te aï îndoi kъ e вnъ Dвmnezeъ pъzввnъtopъ, kъ otвлъ ape o патріе, kъ sвfepe, ши k'ape вnъ mopmîntъ!....

Мъ întpeвï ал квï sîntъ, da oape поате fi чіне-ва а алтъ квіва dekîtъ ал патріеї але? Вnъ жвpъtmîntъ тъ sілеште а пв'дї sпвпе чеіа че sîntъ, nînъ în momentвлъ în kape вої împлini кв fidelitate o вeke datopie, atвпчî atîtъ înaintea лвї Dвmnezeъ kîtъ ши a oameнілоръ îдї воіъ da пвтеле теъ fъpъ patъ ши petвшkape!..,

Dвпъ aчeste кввinte конверсація іаръшї пвтаї ажвпцea nînъ ла авzвлъ теъ.

Fъpъ воемї îmї adвseiъ aminte de кв-вinteле челе din вptъ але кънitanвлвї „Oape поате fi чінева ал алт квіва dekîtъ ал патріеї але?“ Da,însъ de твлте орї тръdapea a лвat maska патріotizmвлвї, de твлте орї ea a înшелатъ iнiмile челе маї повіле, челе маї sinчepe ши челе маї девзate! Ши atвпчї aчestea aъ datъ патріі ловітвpa de тоарte кв mîna кв kape kpedeaъ k'o апъръ! Atвпчї eї aъ fostъ de плînsъ, dap нічї odatъ destoїнічї de eptape!...

Пвдінъ її пазъ вnвї pънitъ, daka pana sa e kanzatъ din gpешealъ saъ кв пpeквце-

Muzeul Digital al Românilor Românești
revistatransilvania.ro/mdr

tape, elъ totъ че штіе е къ еа îл ва оторî, totъ че маї поате фаче, е съ блesteme mîna kape'ї a kaвzatъ aчea panъ!....

Kîndъ патріа е плінъ ka вnъ очeanъ de stînчї askвnse, adeвъpatълъ патріотъ ka вnъ ввnъ кълъторъ nв требве съ fakъ вn пасъ, fъpъ маї întîiъ съ'шї deskizъ okiї asвnpa kondвkъторълвї че'шї a алesъ. Oape aчesta a datъ пpin тpekвтълъ съъ dовezї netъgъdвite de патріотizmъ шi onoape, oape kвnoaшte di-fikълтъціле че ва întîmnina întp'o кълътopie atîtъ de gpea, штіе ел oape калеа пе kape ле ap пвtea евita saъ komвate kв маї мълтъ înлesпipe! opї отвлъ aчesta n'ape тpekвtъ, saъ aчesta e komnвsъ de doъ кввinte, жafъ шi тръdape!... Opї отвлъ aчesta кв toatъ ввna воinцъ se пoate пiepde atîtъ пе dînsвлъ kîtъ шi пе чеї че se вор înkpedinца îndъpътнiчieї sале ka вnълъ че nв e destълъ de kвpaцiosъ шi destълъ de famiлiapizatъ кв întpeпpindepea sa; saъ отвлъ aчesta sввt maska kondвkъторълвї, askвnde овpazвл тръdъторълвї, kapeле ka съ kîштіце înkpedepea ta, te aжътъ съ евіцї kîтева stînчї, ka în minътълъ kîndъ te веї kpede afaръ din пpimeждie; съ te лoвeaskъ de чea dîn вртъ шi чea маї пpimeждioasъ, вnde te zdpoвeштї în бъкъцї,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ші рътъшіпеле тале sintъ арънkate în mîîniле пірацілорь!...

O da! чінева требъе съ пъ вîte къ ka съ fie ал патріеї сале пъ требъе съ fie ал нітълеї алтъіа, къчї нътаї astfelъ îї поate fi de adeвъратъ folosъ, нътаї astfел e în maї пъпіпъ piskъ de a'ї предъti впъ тормîntъ!... Ші kiap kindъ елъ ар вedea къ пашїї seї шовъeskъ, ші къ аре требъіпъ неапъратъ d'впъ kondъkторь, атънчї daka în inima sa pesпіръ adeвъратълъ патріotizmъ s'o konsълte! ші daka ші asta пъ'ї ва ажънце, атънчї gъseaskъ în gрътадъ впъ отъ, ал къръіа трекътъ ръспънde de вiitорь. ал къръіа патріotizmъ ші штііпъ мерітъ înkредерea впеї отъ onestъ, впъ om în fine пе kape inima ta singъръ 'ці'л поate аръta!... Ші атънчї întîлnindъ'лъ, повъдъештete kъ dînsълъ!....

De odatъ se aъzi впъ signalъ че пъреа къ вine dintр'o прънastie вечінъ. Къпitanълъ tresърі, ші fъръ a maї ръспънde ла ворвеле жънеї fete, se înвълеї în manta sa ші disпъръ репede спре ачелъ локъ.

Жъna fatъ tresърі ші ea; пъреа къ signalълъ ачesta îї dedese пresimдіреа впеї неterічірі... Пріві înkъ în neastîmпъръ kîтва timпъ în врта леї, skoase впъ sъspinъ, ka kiпd ар й връt съ zikъ, eatъ fepічіреа mea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaarsvaliei.ro/muzeu

че се пierde пentрѫ totѫ-d'aѫna, ші înkizîndѫ fepeastpa, natѫpa peadopmi din noѫ.

Epeamѫ gata a peintpa în kiлia mea, kîndѫ вѣzвї k-o ѫтвръ sѣ stpekoapѣ пе поapta тѣnѣstipeї.

Totѫ че aѫzisem nѫ apîцase пѫпinѫ kѫpiozitatea mea, de aчeia вѣzîndѫ kѣ ѫтвpa înainteazѣ totѫ sпre aчелѫ лokѫ, пе ѫnde disпѣpѫse kѣпitanѫлѫ; тѣ deчizaї a o ѫpma.

VI.

Pauvre enfant? tu pleurais; sur ta bouche adorée
Tu laissas tristement mes lèvres se poser,
Et ce fut ta douleur qui reçut mon baiser
Telle je t'embrassai, froide et decolorée,
Telle, deux mois aprés, tu fus mise au tombeau.
Telle ô ma chaste fleur tu t'es évaonuie.
Ta mort fut un sourire aussi doux que ta vie,
Et tu fus rapportée à Dieu dans ton berceau.

Al. Musset.

Коворîiŭ маї мълцї мънцї, авзіі de маї мълте орї сънт пашіі меї zgomotълъ ънеї ніетре, че se рънea din sînълъ мънцілорŭ ші къdea къ репезічіune în пръпъstії, întokmaї ka ънŭ съfлетŭ, че atinsŭ de demonŭ se къfъndъ în авімълъ întъnepікълъї, de маї мълте орї ерeamŭ съ ъртezŭ ші сŭ ачеле ніетре, de маї мълте орї simцііŭ d'aссъпра капълъї меŭ аріпіле gреле але вълтърілорŭ че къ mipape se вedeaŭ търбърацї în îmпъръ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

ţiile лорѣ, ші кѣѕtaѣ ѕnѣ aзilѣ таї пeвioлaвilѣ... Kînd de odatъ зъріі къ тъ aflatѣ în dpentѕlѣ ѕneї gpote.

În totѣ timпѕlѣ avesta ѕtвpa че ѕptat nѕ se ѕîtъ тъkarѣ odatъ înaпoї, întokтaї ka ѕnѣ otѣ че fiindѣ пpea okѕпatѣ de пpezentѣ, ѕîtъ kѕ totѕlѣ tpekѕtѕlѣ!

În тiжлokѕlѣ gpoteї apdea ѕnѣ таpe fokѣ, îтпpeжѕpѕlѣ kъpзia se aflaѣ adѕпaţї таї тѕlţї oameпї înapтaţї. Вeштinteле лорѣ epaѣ пline de sînţe, ші въzîndѣ чinева okѕпaţiile лорѣ în avелѣ тomentѣ ap fi gîчitѣ fъp gpeѕtate kъ eї aвia пъpъsise ѕnѣ kîтпѣ de бътaie. Iчї вedeaї пe ѕnѕlѣ лѣпţitѣ пe пътîntѣ, кѕ пieптѕlѣ sъѣ desfъkѕtѣ, пe kape se зъpea o таpe papъ; dinkoaчї ѕnѣ алtѕlѣ ˋлega вpaţѕlѣ katapadѕlвї sъѣ че sînţepa înkъ; таї înkoло doї din tpînшii se kъzneaѣ sъ pîdiче пe ѕnѣ алtѕlѣ че ekѕпipase în вpaţele kataparilopѣ sъї ші пe kape kѣѕtaѣ a'lѣ askѕnde ла пpівіріле челор-л'алţї pъпiţї; în fѕnd, îтпъpţiţi în difepite gpѕпe, ѕnii îшї penapaѣ apтele; iap чeї-лалţї пovesteaѣ fie-kape aтъpѕnteле faптелор лор.

Nѕтaї pътînea îndoialъ kъ тъ aflatѣ înaintea gpoteї kъпitanѕlвї Pomanѣ, пe kape îл ші zъріі în avелѣ тomentѣ.

Ла ешіpea gpoteї ел sta плekatѣ asѕпpa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

унъї кадаврѫ, пъреа къ нічї кѫмѫ пѫ пѫтеа съ се фамілїарізеze кѫ ideea къ моартеа пѫ-sese пентрѫ тотѫ-д'аѫна печетеа са аѫѫпръ'ї, ші къѫта în тоате модѫріле съ'л реадѫкъ în simцірї.

Дар кape fѫ мірареа меа кînd рекѫноскъї кадаврълѫ, ереа къминарълѫ Андреї!...

În ачелѫ моментѫ ѫмѫра че ѫртатѫ скоase ѫнѫ ціпътѫ ші ръмase нетішкатъ.

Ла ціпътълѫ ачеста тоатъ гротъ се тѫрѫръ; фіеште-кape din ачештї оамені, ѫітîндѫ къ чеї маї мълцї din еї ереаѫ ръніцї, пѫseръ mîna пе артеле лорѫ ші маї înainte de а пѫтеа еѫ пропѫпца о ворвъ саѫ а фаче вре о тішкаре, еї dinпрезпъ кѫ кънитапълѫ Ромапѫ ереаѫ афаръ din гротъ ші о воче îngрozitoape, вочеа кънитапълъї strigъ: Чine e?

Ѫмѫра ръmase мѫтъ ші еѫ însѫ'mї мъ пierdѫѫemѫ кѫ тотълѫ ші тъкъї.

Кънитапълѫ пѫmaї аштептъ ші прънъѫ-тііле реѫѫпаръ de detѫпареа ѫнъї пістолѫ. Глопцълѫ глѫеръ пе лîngъ ѫрекіа меа, аѫzіі ѫнѫ ѫѫѫпінѫ, ші ѫмѫра че ѫртатѫ къzѫ!

Тоатъ ванда se арѫпкъ ѫпре кадаврѫ, ші о гроазъ пе рекѫноскѫръмѫ!... Ѫмѫра че ѫртаѫѫемѫ віктіма кънитапълъї Ромапѫ ера ѫъртана Лїна. Глопцълѫ strѫпѫпѫѫе пієптълѫ еї, ші еа зъчеа акѫмѫ фъръ сімцірї пе

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

пътîнтъ, skълдатъ în sînцеле еї, віktimъ a dopinції de a кънoaште че ерea отълъ че іъвea!...

Bedepea kadaврълві пъpintелві съъ, че тъpise în ына din ачеле лъпte ла kape kъпitanълъ Pomanъ epea totъ-d'aына съfлetълъ bandeї sале, o imipesionase аша de тълтъ, înkîtъ totъ че ea маї пътъ съ fakъ, epea de a da ачелъ ціпътъ fatалъ.

Кънitanълъ ла bedepea kadaврълві пъ върсъ o лакрітъ, пъ skoase ын съsпinъ, dap тръssріле sале întp'ынъ momentъ înfъцішаръ toate dъpeріле omenешті!.... toate agoniile in-fepnълві!... Ka ынъ арборъ, че тръsnitъ de fълцеръ, se konsътъ întp'o клінъ, маї înainte de a'л bedea чінева apzîndъ, inima sa se sfъpîmase, лакръміле sале înчetase, ші sъsnineле sале fъръ înnekate, маї nainte de a fi simцite de чine-ва !....

Pîdikaрътъ kadaврълъ пе kape îl adъ-seрътъ în тънъstipe supe a'лъ îngропа.

Banda кънitanълві linsitъ de шefълъ еї че înnebънise, ka ынъ kopпъ linsitъ de съfлetъл съъ se pîsimi. Кънitanълъ însъ рътase totъ în ачелъ локъ, nemişkatъ. Niчї o пътере o-meneaskъ пъ'лъ аъ пътътъ sтълце de аколо. Къ пърълъ съъ алвітъ, къ fрntea sa înkpe-цітъ, къ прівіреа sa сълбatikъ, îndoitъ ka ын

арборъ zdpobitъ de fъptъnї, чinева n'arъ fi kpezътъ niчї odatъ kъ otълъ avesta aъ пътътъ fi odatъ atît de mape, atît de бравъ, atît de цeneposъ! kъ otълъ avesta a fъkътъ atîta serвiцiврї патрieї sале! Astfелъ kîte odatъ ші o nanie mape în trekътъ o nanie de eroї, e вîtatъ de челе-лалте nътаї пентрв kъ fъptъneле че аъ trekътъ asвпрьї întp'вnъ шirъ de маї mвлte sekoле nekontenitъ, aъ fъkът'o sъ поарte anapiнцеле вnop лanцврї; вîtîndъ kъ таблоълъ avestorъ dвpepї, sвfepite în solitвdine. este dовada чea маї палпабілъ kъ ea ле a слвжітъ de svit în totъ timпълъ avesta de nefepічірї, ші kъ рънiле че поартъ ле a dobînditъ пе kîmпълъ бътьi, kотьътîndъ пентрв neatîpnapea лоръ, ші kъ еле în локъ de a fi вn titлв supe a 'i tъgъdвi nanionalitate ші neatîpnapea, sînt вnъ dpeптъ ал еї în fana avestora supe a ле чере ші лоръ akътъ în glas mape вindekapea лоръ ші o парte din чeia че ле a datъ ea atв..чї! Dap m'am рътъчітъ пвцinъ fъkîndъ aveastъ компанaцie, kъчї отълъ ловітъ de непорочіре пътаї авea нічї вnъ вiitorъ, iap o nanie de ші în лanцврї kiapъ, de ші вitatъ, eaînsъ пв treвве sъ dispepe de kaвza sa kiap înaintea тортîнтълвї sъъ. Ea ape пентрв dînsa totd'aв-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

na kîte o ɡeneraɡie nouъ ka s'o sakrifiче ne altarъlъ patriotismъlъї, ea trebъe sъ kombatъ lanɡъrile sale kiarъ ші atъnчї kîndъ arъ шti kъ ba тъri fъrъ a le zdrobi! Nъ noate doвîndi liвertatea, dar noate înkъ sъ тoarъ kъ ɡlopie, în lokъ de a trъi în lanɡъrї kъ ръшine!.. Ші în fine ші тoartea e o liвertate!... Ші ea nъne вnъ termenъ sъfepinɡeї!....

Kîndъ adъserъtъ korпъlъ în kъrtea тъпъstipeї, kîndъ înчepъrъtъ sъ predъtitъ datopiile fonebre, жъna fatъ înчepъ sъ'шї вie în sine, pana eї de ші prітeждioasъ, însъ nъ'ї kaъzase тoartea ші neste nъɡinъ ea epea skъnatъ!...

O nъ nочіъ sъ'ɡї eksnritъ totъ че amъ simɡitъ, kîndъ amъ въzъt'o вie! Odatъ nъmaї în вiaɡa тea amъ maї ɡъstatъ asemenea minъte!...

Dar kîtъ de skъmnъ trebъea sъ плъteskъ aчea fepiчipe d'вnъ minътъ!

Skъnasem de a o вedea тoartъ ka sъ am îndoita dъpepe sъ o въzъ nebънъ! Моartea eї n'ap fi fostъ uimikъ în kompanaɡie kъ dъpepea de a o вedea totъ minътълъ sъfepindъ лîngъ тine sъвt imnpesia вnop negpe sъвenipe, fъrъ aї nътea da чea maї mikъ konsolaɡie, kъчї nъ тъ maї kъnoaште, nъ тъ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

mai înțelepțe, avia gestъ kîte чева, ші toatъ zioa 'ші o petpeче пе mormîntълъ пе kape ai въzвt'o înțenъkiatъ, ънde se poagъ пentpъ sъfletълъ tatълві sъъ пе kape îl kpede îngponatъ în ачелъ локъ.

Bedepea kadaвpълві tatълві sъъ, bedepea asasinълві sъъ, kape epea kiapъ otълъ че ea iввea; toate ачestea impesionase аша de тълт spipitълъ ei înkîtъ ачesta se zdpobise!...

Ачі, бътînвл преотъ, îші ispръві параціа sa, okii sъi epeaъ плині de лакръті se gръбі съ ле askънzъ ші se skълъ.

Eъ însъ epeamъ kъpiozъ sъ afлв ші че a devenitъ kъnitanълъ Poman.

— Da kъnitanълъ, îl întpeбaі eъ.

— Kъnitanълъ, zisse бътînвлъ; ka kînd kъцetъріle sale epeaъ akътъ denapte de întpeбareа че'і fъчeamъ, kъnitanълъ?... Ъite вezi ачелъ tъpnъ pвinatъ, koвoapъte nînъ în dpentълъ съъ ші akoло îl вei вedea!

Epeamъ аша de kъpiozъ sъ въzъ пе otълъ ачesta, înkîtъ вitaiъ kiapъ de a тълцъті пе kълвgъpъ пentpъ параціа sa ші kъ gpaвъ îmi îndpentaiъ пашіі spre локълъ че'ті apътase.

În totъ timпълъ ачesta kъцetъріle теле epeaъ îndpentate ла ачea simпatie a soapteі,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

че а екзистатъ întре aceste doъ креатюре, ши каре е аша де раръ între noi!....

În sfîrшitъ възъ къ ереатъ îndрептълъ ачелъ тюрнъ. Мъ ъitaiъ împрежюрълъ меъ ши зъриiъ ла о микъ distanцъ пе о stînkъ юнъ omъ întр'о manta neagръ. Ел цinea în mînъ о gitaръ din каре skotea din kînd în kîndъ niшte sъnete, каре пъреа къ ереаъ съъnineле съflетълъ съъ, niшte sъnete în каре чinева simцea toate dюреріле omeneшti!....

Пърълъ съъ албъ ши люngъ; pîntre каре niшte віце negре. ръmъшице але юnъ trekътъ маі феріче, къътаъ în zadapъ съ askюnzъ юрмеле нешterse але timпълъ, ереа легънатъ de съfлареа вîntълъ; палida sa fizionomie, че пъtea съ disпъte палоареа лъneі, înfъцiша юрмеле нешterse але съfepinцeі. Okiі съі марі че devenise akъm îngpozitorі, se ръtъчеаъ kînd în adîнчimiле прънъstiilorъ, kîndъ în adîнчimiле черюрілоръ, пъреа къ вроеаъ съ sondeze вanitatea юпора ши вадъл челор лалте. Fрънtea лъі маре, de ши înkрецitъ пъstpase singюръ înkъ ачea întinъpipe a юneі adînчі gîndipі.

Лъпа ka o koketъ îndemînatikъ îші akoперise faца kъ юnъ пюръ, ъръ însъ a askънde frътъзецiле сале.

În timпълъ ачesta неъънълъ kълkatъ пе

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ачеа stînkъ, înчетъ de a maï kînta, ші înчепъ съ ворбеаskъ, ka kîndъ кѣвинтеле sale se adpesaъ кътре чінева, ka kîndъ съфлетѣлъ лъї ворбеа корпѣлъї съъ!

VII.

Amour, espoir, bonheur, Adieu !
Que ne puis je ajouter ô souvenirs Adieu!
(Lord Byron.)

И время ихъ не измѣнило:
Они все тѣ же! — я не тотъ;
Зачѣмъ же гибнетъ все, что мило?
А что жалѣетъ, то живетъ!
(Лермонтовъ.)

Eat'o!... Ea este!... Kîtŭ mъ iъвеште!... O simдŭ în вращеле меле!... kîtŭ палпітъ inima eї sъвt sърtъріле меле!... Че fokŭ a konpinsŭ totŭ трънлŭ eї ла ведереа меа!... Къ че înkredere konilъreaskъ ea плеакъ kanлŭ пе sînлŭ меŭ!... Бъзеле eї se апропіі de але меле!... Inimile noastre пътаї

*) Шi timпълŭ nъ ле a skimbатŭ, еле sîntŭ ачелеашї,— еŭ пътаї sîntŭ чea че am fostŭ; de че dap пiepe totŭ чеї skътнŭ, ші че pegpetъ тръеште?... (Lepmantoff.)

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

formezъ dekîtъ o inimъ!... toate simgъріле меле піеръ, вîtъ totъ întp'ънъ minътъ de ati-ta fepiчipe!... totъ!... Ачі неъънълъ tpesъpi. Dap че z.kъ!.. Aъzъ o detънape, ън sъsninъ ші în бpage'mî giъ o fantomъ sîngepîndъ!... Че sъvenipъ dъpeposъ!... Че deштептape gpozaвъ!... Înапої fantome!... Înапої tpekътълъ!... eъ пъ черъ dekîtъ вîtapea!...,

Dъпъ aчeste kъvinte kъnitanълъ тъkъ; пъpea kъ snipitълъ sъъ fъчea o паъzъ, kъpînd însъ iapъшї tpesъpi ші ka kîndъ se simgea deштептатъ de чinева, ъpmъ:

O! în zadapъ kemъ вîtapea!... Ъîtapea пъ поате fi a mea!... Fepiчipea singъpъ поате sъ te fakъ a вîta!... Sъfepinga însъ пъ faче de-kîtъ a'gî înfъgішea таблоълъ tpekътълвї sъът колоареле челе маї вії шї челе маї dъpe-poase!...

În zadapъ kaъgî a штерge ътбреле a-чestъї таблоъ, aвia aї kpezътъ kъ te почї a-tinge de dînsълъ ші ръчeala тортînтълвї пъ-tpънde în inimъ'gî!... În zadapъ aї kъвta sъ atingî întp'o ogлindъ o imaginъ kъnoskътъ, чeia че вezї întp'însa este пътаї pefлektълъ eї!... Аша ші sъvenipele пътаї sîntъ dekîtъ pe-флektele ънеї fiinge, ънвї лokъ, ънеї akgii, ънвї timпъ în snipitълъ отълвї!... Аколо ле vedemъ înkъ adesea kъ toate aчestea еле пъ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai sîntŭ dekîtŭ nimte fantazme, nimte ѳmъpe че tъpъѳpъ prezentълŭ!... Întp'ѳnŭ kѳvîntŭ nѳmai ѳrmele trekѳtълеї!...

O! de че nѳ poчї pѳne tablolълŭ trekѳtълеї!... tablolŭ kape opї kitŭ de plъkѳtŭ apŭ fi, nѳ poate sъ prodѳkъ dekîtŭ ѳn efektŭ dѳpeposŭ asѳnpa otълеї!... Ѳnŭ trekѳtŭ fѳmosŭ adѳче dѳnъ sine nъpepea de pъŭ mi лakpъmiле!... Ѳnŭ trekѳtŭ gpozavŭ, pemѳшkapea, insomnia, agonia moралъ!... O! жѳpŭ! kъ n'aшї лѳa ѳniвepsълŭ în skimвълŭ ѳїtъpeї!...

Aчi kъnitanълŭ nъpea kъ iapъшї îшї niepdѳse kѳnoштinga.

Че sѳnete!... че apmonie dівinъ!... Aѳzŭ шoanteле înperilopŭ, kîntълŭ лopŭ! Eї kîntŭ zioa gpaдieї!... Чepълŭ aŭ disnъpstŭ, nъmîntълŭ s'aŭ înkonжѳpatŭ de o лѳminъ nekѳnoskѳtъ!.. Sînt înaintea tponѳлеї kpeaдieї!... Eptape!... O! eptape!..

Sîntŭ peimninsŭ, sînt apѳnkatŭ în бpaдele dѳpepiї etepne!... O! nѳ!... eptape amŭ sѳfepitŭ destълŭ!..

Kъnitanълŭ iapъшї tъkѳ, nъpea kъ sѳfepea npea mълtŭ, kѳpîndŭ însъ îшї вeni iapъшї în sine.

Daka îu sѳвenipe trekѳtълŭ e nemtepsŭ daka kѳ opї че npedŭ nѳ poчї ѳїta!... O a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

тънчї вої анї аї копілъріеї теле анї, кînd нъ штiамъ че е desчепдiea кîндъ мъ îndoiамъ кiаръ de ekzistenда вивї мормîнтъ, кîндъ нъ îнтреведeамъ вре о дърере маї маре, вре о непорочire маї gрozавъ dekîтъ ачелъ somнъ че нъмiмъ моарtea!... fiдї totъ d'aвна авangарda трекътълъї, шi daцiмї пътерea треввinчоасъ ka съ почiъ съfepi ловiреa sa!... Съвenipълъ вostръ singър поate съ fakъ a кърце o лакрiмъ din окiї меї! Съвenipълъ вostръ singър шterце dънъ бъzеле теле блasfemъл!..

Еъ каре kit вої m'aцї mîngîiatъ къ apiпiле вoastре de aъръ къ воцea вoastръ плiнъ de iлъziї, нъ кънoшteamъ dekîтъ вnъ черъ d'azър în каре pazеле soapелъї strълъчeaъ în toatъ вплendoapea лоръ; saъ se легъna веселъ лвna шi stелеле îi sърideaъ în коръ, еъ каре атънчї кredeamъ къ totъ пъmîнтълъ e feртilъ, къ нъ e флоare fъръ miposъ, къ нъ e пasъре fъръ кîntape... Amъ въzътъ маї desъ вnъ черъ în норї dekîтъ seniнъ!... Amъ въzътъ пъmîнтъ nepoditоръ шi iнimї че se aseмънаъ къ ачелъ пъmîнтъ!... Amъ въzътъ флорї fъръ miposъ шi frънтъseцї fъръ iнimї шi вiртъцї!.. Amъ въzътъ пъзърї тъкъte шi ka еле m' amъ fъкътъ!... Еле съfepeaъ!... Daka ap fi кîntatъ, кîнтъріле лоръ аръ fi fostъ съспine шi блasfeme!... Nimeнї нъ ле аръ fi în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

ţелesъ ші askълtatъ!... Аша ші eъ de toţї amъ askъnsъ dъpepiле теле, nъmaї воъ віле konfiezъ валърї че ţетеţї, ирънъstii че авеţї ънъ eko! тънţї че штиţї че sîntъ fъртъпеле, лънъ че порţї палоареа dъpepiї, пъdърї întъnekoase ka ші inima mea, ţіе роъ dънъ флорї, ţіе лакрітъ чepeaskъ!...

Deodatъ тъ вънзіъ apънkatъ пе ънъ ţънтъ stpeinъ; depapte de aї меї, depapte de sъвепіpеле копілъpіеї теле, ka o коравіе apънkatъ în воіа вінтъpілоръ, fънъ ankoръ ші fънъ kîpтъ!... Depapte însъ de patpia mea în inimъmї n'a domnitъ алтъ sentimentъ dekîtъ patpiotizmълъ, алтъ dъpepe dekîtъ aчeia de a fi depapte de ънътînтълъ pataлъ, алтъ dopinţъ dekîtъ aчeea de a тъ peîntъpna kîtъ maї în gpaвъ întp'însълъ, ші întp'o zi пънъsiї ka ънъ fъgapъ stpeinътatea ші тъ întopseiъ în patpia mea, kъ o inimъ kъ totълъ a eї, kъ ънъ kъpaţiъ ънъ devotamentъ de maptipъ, însъ înkpezътopъ ші іъвіторъ ka ънъ копілъ!...

Пътînтълъ pataлъ epea okънatъ de stpeinї!... Пpea слабъ ka sъ fakъ opї-че împotpівіpe, sъfepea în тъчepe dъpepiле okънапіеї! foametea, enizodiile de totъ felълъ o пъstia, întp' ънъ kъвîntъ toate вічіъpіле провединţеї kъzъse asънpa eї!...

O чeea че simţііъ atънчї nъ поate fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

eksпpimatъ!... E maï пъдinъ a sъfepi dekîtъ a вedea sъfepindъ пe чinева, пe чinева kape 'dï e skъmпъ, fъpъ ka sъ'ï пoчï da чел maï mikъ aжътopъ!...

Da! sъfepinda epea gpozaвъ! însъ пъ disпepamъ, atъпчï kpedeamъ înkъ în вiitopъ!..

În minътълъ avesta se onpi ші пъpea kъ din noъ kъdetъpiле sале sъ pътъчise.

Че въzъ!... fantoma челіа че m'aъ tpъdatъ!... pana eï sîndepeazъ înkъ!... Мъ вlestetemъ!... вlasfemъ!... вlasfemъ!...

N'amъ iввit'o eъ oape destълъ!... N'amъ piskatъ totълъ ka sъ ажъngъ ла inima eï!... Inima eï mъ fъkъ sъ gъstъ tpъdapea ші dъpepiле infepпълъï!...

Ka soapeле, kape de ші лътineazъ ші înkълzeште kъ пpefepindъ o даpъ, însъ пъ pefъzъ pazeле sале ші челор лалте, astfeл ші inima eï, de ші авea o inklinaдie destълъ de tape пentpъ mine; ea însъ пъ s'a kътpemъpatъ ла ideea de a akopda faвoapeле sале ші вnеï алtia maï славе!...

Atъпчï kъnoskъiъ че e tpъdapea!... Simдiiъ ші че este pъzbъnapea!...

Пeste kîtева zиле mepдeamъ de плînдeam пe mopmîntълъ eï, kape epea totъ atîtъ de pe-че ла amopълъ meъ, ka ші aчeia че akъmъ penaвza întp'însълъ!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Despepționatŭ, sufepindŭ, disperatŭ, kŭtamŭ sn mormîntŭ!...

Atunĭ eklatŭ revoluțiea!... toți ereaŭ gata sŭ'șĭ ruzune patria!... Tudorŭ apŭrŭ din preunŭ kŭ asasinulŭ sŭŭ!... țara se împarți în doŭ tabere!... Peste kŭpîndŭ tunetulŭ ruzboiulŭi rusunŭ!... Martirulŭ patriotizmulŭi, moare sunt pumnalulŭ trădătorulŭi! și din preunŭ kŭ dînsul kade ultima speranțŭ a țăreĭ și singurul și adevăratul meŭ amik!..

În zadarŭ în urmŭ amŭ kŭutatŭ moartea în mijlokulŭ inemicilorŭ, aceasta nesokotindŭ sufepința o pradŭ vrednikŭ de dînsa, lovitu-rile eĭ kŭdeaŭ asupra fruntuseței ilustrilorŭ, fericireĭ și totŭ ce împodobește omenirea!...

Ce auzŭ!... Zgomotulŭ armelorŭ!... Treapŭtulŭ kailorŭ!... Snada mea!... Kalulŭ meŭ, kŭchĭ kompanionii meĭ mŭ aștentŭ pe kîmpulŭ gloriei!...

Achi elŭ se skulŭ în picioare, țăreа kŭ în adevărŭ kŭuta snada și kalulŭ sŭŭ.

În lokŭ de snadŭ gŭsi gitara, iar în lok de kalŭ stînka pe kare ședea, atunĭ kŭzu iarăși și tŭku kîtua timpŭ.

N'amŭ snadŭ pichĭ kalŭ, numaĭ amŭ kompanioni de arme!... cheĭ mulțĭ aŭ muritŭ brave dunŭ kumŭ aŭ și trăitŭ, iar cheĭ rămașĭ aŭ disnărdŭ!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Kompanionii mei nъmai sintъ dekîtъ sъ-venipîle mele!... Nъ e zgomotъlъ artelorъ, nъ e treapътъlъ kailorъ ce pъsъnъ la aъzъlъ meъ, este vîntъlъ ce kleatenъ frъnza, sintъ valъpîle ce se zdroveskъ de stînci!....

Aci amъ vъzътъ unъ anjelъ, adevърata i-majinъ a lui Dъmnezeъ!... Unъ anjelъ ce пъrea trimisъ din cerъri ka sъ skape sufle-tъlъ meъ, ce erea sъ se piarzъ într'unъ e-ternъ blasfemъ!...

O! la vederea acestii kreaturi, simjiiъ kъ o mînъ a provedinjii, strînsese rъinele inimei mele, ші fъkъse dintrînsele un ce mai imnozantъ mai plъkътъ ші mai solidъ dekîtъ ceea ce fъsese ele în trekътъ!... O isbeatъ din toate пътеріle simjъrilorъ otenesti, astfelъ, prekътъ unъ marinarъ isbeste singura barkъ de salътъ, ші ea koresпundea sentimen-telorъ mele. Amorulъ nostru devenise unulъ din acelea ce te face sъ krezi kъ e un Dъm-nezeъ, o netъrire a sufletъlui, ш'unъ paradis!...

Dar vai!... Ce deштептare!... Ce realitate grozavъ!... O detъnare!... Unъ sъsпinъ!... ші mîna mea împinsъ de unъ demonъ, jelosъ de o ferîcire ашa de mare, otoarъ sufletъlъ meъ пentru eternitate, dimpreunъ kъ singura femee ce aъ пътътъ sъ isbeaskъ în adevъръ!.

Aci nebunulъ пъrea kъ vorbea kъ cine-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ва, ѫреа къ квинтеле зале se adpesaŭ ла ниште fantazme че'лŭ инкопжраŭ.

Amŭ вѫзутŭ лѧтеа ін toatъ сплendoapea еї, віртѧtea інтр'інsa epea izgonitъ ші віцівлŭ devenise o falъ!... Amŭ вѫзутŭ veseлia ші a-вереа кълкіndŭ ін пічоаре mizepia ші dѫpe-ріле!... Amŭ вѫзутŭ лѧкѧвлŭ рѫінînd'o ші a-dѫkînd'o ла estpemitѫцї, fѫръ ka sъ adaoце mizepiї o вѫкѫцікъ de пїіне!... Amŭ вѫзутŭ патріotismвлŭ kѫ рѫшine, аколо енde ел tpe-вбіа sъ domneaskъ ін toatъ інtindepea sa, ел пѧтаї epea dekitŭ енŭ instpѫmentŭ gpo-zaвŭ ka sъ askѫnzъ skопѫріле енеї infepnŭ!.. Amŭ вѫзутŭ капачitatea пierdѫtъ ші nekѫnos-kѫtъ din лінsa тіжлоачелорŭ ші okaziілорŭ фаворабіле!... Amŭ вѫзутŭ штіінца ла oameнї че пѫ профitase de dînsa, întokmaї ka енŭ пъmîntŭ nepoditopŭ de sъmînца чea бѫпъ!.... Amŭ вѫзутŭ amічіцiea, че пѧтаї epea dekitŭ о фъцърпічіе, енŭ тіжлокŭ întdemînatikŭ de a профita de ачеї че kpedeaŭ къ ea маї поate ekzista!... Amŭ вѫзутŭ glopia ші n'am во-іт'о, къчї ea ka o femee конрѫптъ epea în mîna ачелора че авеаŭ котоpї маї тѧлте!... Adевъратвлŭ мерітŭ пѫ маї пѧtea аспіра ла dînsa, пѫ! къчї трebбіа котоpї ka мерітвлŭ ачesta sъ fie pekѫnoskѫtŭ!... Nѫ! къчї чеї че аŭ nosedat'o аŭ fostŭ ачеіа че пѧteaŭ înfъці-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ша лѣтеї о skîntee de мерітѣ, de kape ереаѣ adesea kiapѣ липсіцї; ерea îndestѣлѣ d'ѣп піedestалѣ de аѣрѣ ka sъ ажѣngъ ла dînsa!... kîte мерite вîndѣte de mizepic пе o вѣkъцikъ de пїїne, ka ѣлѣ оѣiektѣ че пентрѣ dînsa n' ape прецѣ! kъчї amѣ въzѣt'o, toate мерiтеле fъръ komorї пѣ прецѣeskѣ o пїїne dîn toate zілеле!... Fъръ ачestѣ talismanѣ nimikѣ пѣ e вѣпѣ!... Daka aї пѣtea fi ѣпѣ ероѣ, аѣрѣлѣ te ва faче eдѣтепѣлѣ ѣпеї тъпъstipї, saѣ ва gьsi miжлоаче ka съte tpimiцъ în локѣрї, ѣnde ва fi вine sigѣpѣ kъ dintpo плоае de глоанце ѣпѣл te ва înетерi, маї înainte de a te faче kѣnoskѣtѣ! ѣnde fъkîndѣ o fantъ d'ѣп kѣpaцiѣ, d'o taktikъ paръ, toatъ глopia ва fi a цепералѣлеї, saѣ маї вine zisѣ a аѣрѣлеї! iap a ta пѣmaї piskѣlѣ ші маї adesea тоарtea ші ѣîtapea!... Kѣ toate ачestea asta e soapta чea маї авантаціоазъ, sîntѣ o мie de алтеле ші маї tpiste ші маї gpozave!..

Daka, înвingîndѣ gpeѣtъціле челе маї марї, аї девенітѣ ѣпѣ отѣ înвъцатѣ, ші почї fi ѣпѣ маре отѣ de statѣ, аѣрѣлѣ te ва deклара революціонарѣ, вътъмъторѣ сочіетъціі, ші соцietatea te ва izgoni din sînѣлѣ еї!...

Daka kiapѣ аї ажѣnsѣ a fi чева, аѣрѣлѣ пѣ'цї ва лъsa timпѣлѣ a sfîpші nimikѣ! Авіа веї înчепе ші te веї коворî, ші înчепѣтѣлѣ ѣ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nii akции ka ши înчепътълъ ънъї таблоъ fiindъ, totd'aъna neînţelesъ ши înkъrkatъ, orї kîtъ apъ promite таблоълъ съ fie de frътosъ ла sfîrшitълъ съъ, ва лъsa de tine oпinia, k'aї fostъ отълъ челъ маї inkanабілъ, ънъ ътonist saъ ънъ неънъ!...

Daka вірътea este партea та, dakъ прin вірътціле тале аї пътea девені ънъ таре отъ, аърълъ în тizepie ва къята a te konpъne, ши nenътîndъ peъши ва авеа pekъpsъ ла ълтітъл тіжлокъ|ши челъ маї sigъpъ: калотnia!... O! aчeastъ отравъ торалъ те ва отоpї пентрь tot-d'aъna nъ веї fi kълнабілъ, ши în zadapъ веї къята тіжлоаче ka съ o доведешті!... Nътаї аърал sілеште ла askълтаре, алтfелъ în zadapъ воешті a вorbi, nъ e kîштigъ, nъ e askълтаре!..

Daka аї пътea fi ънъ бънъ administpatop, аърълъ te ва fаче ънъ прostъ жъdekъторъ!...

O! Аъръ!... O прea пътepnikъ tipanъ! челъ маї пътepnikъ dintpe тоцї tipanії!... Тъ че domnешті пе тропълъ ънівepsълві!... Тъ înaintea къpъї тотълъ ачі жосъ se плеакъ!... Тъ a къpъї domnie e базатъ пе konpъnціe!... Тъ че ne fачі съ въpsътъ aţîta лакрътї de sînце!... Тъ a къpъї domnie nъ ва înчeta dekîtъ kъ отenipea!... прііеште ъpa ші блестетълъ теъ ka дела ънълъ че маї тълтъ de kîtъ тоцї aъ pekъnoskътъ пътepea ta!...

Muzeul Digital al Românului Românesc.
revistatransilvania.ro/mdrr

S'aude unŭ zgomotŭ depărtatŭ de kaĭ!... maĭ multe detunărĭ... Nimte sunine!...

O le rekunoskŭ, sîntŭ sunineле părеĭ mеле!... kîmpiile eĭ sîntŭ kălkate de kaĭ stpeinĭ!... Kîtŭ îmĭ sîntŭ de durpepoase aceste sunine, de че nu pociĭ să ле prefakŭ în pi-nete de veseлie, fie mărkarŭ ku prepulŭ ne-murĭpireĭ mеле!...

Dună aceste kuvinte kăpitanulŭ tăku maĭ multŭ timpŭ.

Amŭ văzutŭ în lume ші femeia!... Kre-deamŭ kă omulŭ întrînsa regăsemte napadi-sulŭ nierdutŭ!... O amăgire!... femeia epea sunusă nu numaĭ aurulуĭ domnitorulуĭ uni-versulуĭ, inima eĭ epea o arnă inventată d'un demonŭ ka să prefakă viaца noastră într'un oceanŭ de лакrămĭ!.. Arna infernală atraце deцetele omulуĭ la koardele sale, aceста avîndŭ trebuinцă de armonie ле atinце ші ele îl otrăveskŭ!...

Femeia sunusă nutereĭ infernale ka să zdrobeaskă inimile noastre; ka să piarză sufletele noastre, ne fakŭ întîiŭ a ле iubi dună aceasta ne sakrifiază unulŭ pentru altulŭ; ші kîndŭ kiarŭ aurulŭ nu se okupă de dînsele, îm-ninse numaĭ de instinktulŭ rălуĭ, sakrifiază sueperiopitatea infeperiopităцiĭ merilorŭ ші aша mereŭ în totŭ kursulŭ ekzistenцeĭ sale,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ka astъfelъ arпa infernalъ sъ'шї îmплineaskъ misia sa пe пъmîntъ!...

O вoї femeї frъmoase! Boї чe шedeцї dea dreapta tropвлвї вniверsвлвї, deчe, kъnoskîndъвъ aша de вine. oameniї înkъ въiъвeskъ!... De чe eї totъ плekъ kъ плъчere kaпвлъ лopъ înaintea жвдвлвї вostrъ!... De чe вvzeле лopъ пъ îndrъzneskъ sъ въ вleste-me!... Da! eї плek kaпвл шi takъ, kъчї simtъ kъ arпa infernalъ, чe otrъвeшte inima noastrъ, pesmîndeшte шi o armonie ла kape пъ potъ pezista!... totвлъ пъ'ї nimikъ, nичї otрава nичї moartea, nичї nemъripea în kompaрцie kъ aчea armonie!... Maї вine sъ moarъ чinева de zeчe orї шi nentrъ totъd'aвna, dekîtъ sъ fie kondemnatъ a trъi odatъ fъrъ sъ aвzъ вibrîndъ koapделе arпeї dibino - infer-пале.

Amъ въzвtъ înkъ în лvme inoчenцa шi virtвцiле ічї шi колеа!... dap чe!... Еле чершаъ kînd demoralizaцiea шi viцivriле în orgoliвлъ лopъ, nentrъ totъ ръspвnsъ ла mizeria лopъ, ле stропeаъ de nopoї!... Saъ чe'ї маї grozavъ пропвneаъ în skimввлъ nîini konрвцiea шi îmвrъцishareа ръвлвї, în skimввлъ prinчipelopъ evanцeличe!... Nemвлцmiцї de a serві inferпвлвї, eї вroeаъ sъ fakъ ofrende

ші de алдї adopatopї, atpaшї de dînшiї în aвimъ!...

Amъ въzвtъ dpentatea adopmindъ ші de-шtentindвse nвmaї ла zgomotвлъ aвpвлвї. Kîntapвлъ eї epea zdpoвitъ ші mîna eї întinsъ чершea. Întp'вnъ kввîntъ ea nвmaї ekzista saъ ekzista nвmaї пentpв челъ че da maї mвлtъ. Amъ въzвtъ peліціa în mîna tipaнілоръ, deвenindъ вnъ вічіъ чereskъ ші pъsпîndindъ întpe oamenї întвnepikвлъ, inokpizia, demopaлizaцia ші dвpepiле!...

Amъ въzвtъ tpъdapea de faдъ kвnoskвtъ de toдї ші nenedenвitъ de nimenї!...

Amъ въzвtъ tipania sвfepitъ, pesnektatъ глopifiatъ kiapъ, ші че e maї gpozaвъ лвтea în лiniшte adopmindъ în лanдвpї пе kape ле пpefepa лiвepтъцiї!

Amъ въzвtъ kъ domnia întвnepikвлвї izgonise domnia adевъpвлвї!...

Okiї meї s'aъ întвnekatъ! inima mea s'a skъldatъ în sînдe ші шовъindъ amъ askвnsъ обpажiї meї în mîiниле меле!... Asta epea лвтea пе kape de atвпчї în zadapъ kaвtъ a вîta!...

Dвпъ aчeste kввinte kъnitanвлъ лвъ iapъшї gitapa sa, din kape skoase niшte sвne-te kape nв se nвteaъ kompapa dekîtъ kв челе din вpmъ sвsnine але вnвї mвpindъ!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

De odatъ o koardъ плesni ши gitapa îi kъzъ din mînъ în prъпastie. Kъпitanъlъ tresъpi.

Totъlъ împrежърълъ meъ deвine пъstiъ! nicî o вецetape!... Totъlъ s'a вskatъ ши moape în natъrъ!... Niшte fantome пътаi паре kъ mъ ketъ în вrageле лоръ!... Вreaъ sъ ле îmвrъцiшezъ, dar вaï!... цiй în вrage'mî niшte skелete!... Вreaъ sъ ле peîmпinгъ, зimцъ sъfлarea лоръ рече ka вnъ mormîntъ, kъ apdikъ пърълъ meъ dвпъ frвnte!...

O блestemъ!... блestemъ!... Бîtape!... Бîtape! вnde eшtî?... În mormîntъ!..

Da!... Eî вine ла mine moapte ши fie mormîntълъ meъ maï întinsъ ши maï animatъ dekîtъ kiapъ алъ desпoцilоръ!...

Прънъstiî ши вoï валърî! Eatъ вiaца mea, daцi'mî вîtapea!...

Бîtapea penetъ ekoълъ, валърiле паркъ însпъîmîntate se tървъraъ вnъ minътъ, dapъ kърindъ se лiniштiъ ши dъseъ kъ dînseле рътъшiцеле вnъî kорпъ.

Лъna se akoпerise kъ totълъ în nopî, пъrea kъ'шî пъsese kostътълъ de долiъ.

În momentълъ aчела, apata плîngътoape. вoце a mopцii, bestea în тънъstipe o moapтъ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

VIII.

И не узнаешь здѣсь простого выраженья
Тоски, мой бѣдный умъ томившей столько лѣтъ
И пріймешь за игру, иль сонъ воображенья
Больной души тяжелый бредъ?...*

(Лермонтовъ.)

И думалъ я что не живу,
Что въ рай душа моя стремиться!..,
Чтожь будетъ, если мнѣ на яву
Этотъ сонъ осуществиться.**

(Аммосовъ).

Ачі тъ дештептаіѣ. Noaptea трекъse плоаіа învetase ші порії goniцї de sъflarea zefirilorъ, kare ka mîna skъmпъ a veseliї pъnsese въlълъ întpistърії, ші лъsase черълъ kъpatъ ka sъfleteле inцърilorъ!

---

*) Ші nъ veї pekъnoaште, ачі simпla ekspresie a întpistъреї, че a obositъ atigia anї sъrmanълъ меѣ snipitъ, ші veї лъa dpentъ жъkъpie, орї visъ алъ imaginaцieї меле, gpeлoa aiзpape a snsї sъflетъ болнавъ?...

**) Ші kpedeamъ kъ nъmaї trъeskъ kъ sъfletълъ меѣ 'шї аѣ лъatъ zborълъ snpe черърї! че аръ fi dap daka visълъ ачesta s'apъ peaліza?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Visъlъ че fъkъsemъ mъ îmповъра înkъ лакръmіле че mъ fъkъse sъ въrsъ, nъ ле mterpsesemъ înkъ!... Îmї пъреа kъ totъ aъzъ sъnetъlъ fъneвръ!...

Mъ arъnkaiъ kъ gравъ ла fereastrъ, o deskiseiъ, ші ъnъ таблоъ поetikъ se desfъmъръ înaintea okілоръ меї.

Въzъiъ soareле în враџеле аърореї ші 'mї se пъреа kъ прівіреа лъї Dъmnezeъ kontemплъ ші лъminъ пъmîntъlъ!...

Mъnџіі ереаъ akъmъ înвълъіџї de верdeaџъ ші de флорі. Pазеле soareлъї înчепъse a тоnі zъnada че akопереа капетеле лоръ ші ле peda akъm tinereџea ші пътереа.

Лъna nъmaї domina singъръ ачешті mъnџї, ea піerdъse колоареа sa чea палідъ ші tristъ ші pазеле soareлъї fъkъse pазеле еї маї невъzъte!

Прахова se întindea ka o nanglікъ azъpie, ka *o* nanglікъ піerdъtъ din manta чereaskъ, în fъndълъ прънъstiілоръ. Ea nъmaї tъrвъра akъmъ пачea ачestorъ вріашї че akъm ереаъ împreъnaџї іаръшї, ші пъреа kъ kiар валъріле очеапілоръ, nъtînd kiар a'ї îneka, nъ iар маї fi nъtъtъ desпърџі.

Steлеле înчепъse sъ se askъnzъ ръшinoase de pазеле лоръ ла вedереа soareлъї. Nъmaї шase din еле strълъчеаъ вій d'asъпра

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ачестъї таблоў ші пъреа къ сле промітеаў ачесторъ мънді о паче ш'о ферічіре етернъ!

Ўнў вълтъръ dintr'o разъ пътінте звъра d'asъпра ачесторъ вріашї ші în зворълў зъў пъреа къ domina singъръ asъпра лорў!

Веселіеа натъреї, зефірії че adiaў înчетў прin frънze ші прin въї, апа че търтъра înчетў în прънъstiї, ка воіеа înдерілорў înaintea тропълъї креаціеї; ші кончертеле пъзърілорў, пъреаў къ toate în tr'o армоніе етернъ, кîntаў peîntърпареа soарелъї ші глоріа ачелор стеле, че къ дінепроаселе лорў раze протеџеаў ачесте грътезї!

Soареле штерse вртеле плоі, ел штерse кърîndў ші вртеле лакрътілорў теле ші пеste пъдінў съфletълў меў ъні слабеле сале акордърї къ армонія натъреї!...

Нътаї dopiї nimik în ачел моментў моартеа пътеа съ віе ла mine, ашї fi прііmit'o fъръ лакрътї! Ашї fi черътў нътаї дела dînsa în skimвълў віецїї ka таблоълў ачеста съ'тї апаре kîte odatъ în мортîntў, fie тъkарў нътаї în вісў!

* * *

Amў sfîrшitў вісълў меў ші къ оіmînъ

tpetъpîndъ, înkъpaţeatъ de kîţîva amîvî, îlъ pъiъ în vedepea pъblikъlъi.

Daka nъ va trъi dekîtъ o dimineadъ, eъ înkъ nъ mъ voiъ plînţe, kъvî kiapъ atъnvî elъ n'aъ fostъ silitъ dekîtъ a se sъnъne la soapta ţeneralъ a visъpilorъ! Kîte visъpî maï fpъmoase, kîte visъpî de fepivipe sîntъ zîtate kiapъ înaintea deştentъpii! Kîţî înkъ dintpe nói sîntъ zîtaţî kiap maï nainte ka piatpa unzî mopmîntъ sъ'î desnapтъ de veï vii!...

Daka dintpe lektopî, vpe-unzlъ maï indzlţentъ; va gъsi întp'inszlъ unъ pîndъ destzl de zunъ, atunvî totъ ve'î vepъ, e de a lъsa ne dînszlъ opma unei lakpъmî ši kîndaveste pîndzpî vopъ fi de toţî zîtate, ea va fi ka o pъsplatъ nentpu avelea ve amъ vъpsatъ eъ ne kîndъ lukpatъ la ele ši ka o konsolaţie nentpu timpulъ meъ niepdutъ!

Înmtiinţezъ totъ deodatъ ne kompatpioţii mei kъ aveastъ kompoziţie nъ este singupa ve amъ fukutъ nînъ astъzî ši kъ soapta viszlzî va xotъpî ši ne aveia a velopalte. Unъ kuvîntъ alъ maiopitъţii kîteva pîndzpî skpise de unъ omъ vpednikъ de konfienţъ în asemenea matepie, saъ va kondzve la esafodъ totъ ve amъ skpisъ în opele mele tpiste, ši din ele nъ va maï lъsa dekîtъ venъšъ, adikъ totъ atîtъ kîtъ lasъ ši omzlъ dupъ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

moarteа sa, prin ѳrmare kiarѣ aѳnчї mъ nочіѣ konsola kѳ ideea kъ soapta лор n'aѣ fostѣ maї tristъ dekîtѣ a omenireї; saѣ ле ва da kѳraдіѳлѣ sъ апаре kѳ înчеѳлѣ ші еле ла лѳmînъ.

Аштептѣ dreaпta sentenцъ a пѳблікѳлѳї, în kontra kъріа пѳ воі апела nічї ла Dѳmnezeѳл nostrѳ nічї ла zei парпасѳлѳї!

Fine.

NB. Bisѳлѣ aѣ fostѣ sfîrшitѣ înkъ în anѳлѣ 1855, dar pigѳpozitatea ченsѳреї e kaѳza kare nѳ'mї a пермisѣ a'лѣ tinъri dekîtѣ astъzї. Krezѣ kъ ачeastъ notiцъ ва лътѳрі пе лektorї asѳпра maї тѳлторѣ пasaдіѳрї din trînsѳлѣ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr